ҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 140 (8047)
ИЮНИИН 15
ПЯТНИЦА
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Партийна үргэн ниитын эдэбхиие хүгжөөхэ

КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ нютагай партийна организацинууд туйлай ехэ үүргэ гүйсэдхэнэ. Партийна ажабайдалай ленинскэ ёһо гуримые һэргээһэнэй ашаар эдэ организацинуудай политическэ эдэбхинь дээшэлһэн, үргэн ниитэ ажалшадтай тэдээнэй харилсаа холбоонь бэхижэһэн байна. Парти доторой демократиин, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые дэлгэрүүлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ коммунистнуудай эдэбхи дээшэлнэ, энэ хэрэгэй түлөө тэдээнэй хабаадалсалга ехэ болоно.

Гэхэтэй хамта, партийна эхин организацинуудые бэхижүүлхын тулада, ажахын ба культурна байгуулалтада тэдээнэй үүргые дээшэлүүлхын тулада үшөөл ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй байһаниинь сохомтой.

Партийна хүтэлбэри хадаа коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл гаргалгэ, абтаһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ тэдээнэй сэхэ хабаадалга туладань хүсэтэй байдаг ха юм. Партийна комитедэй ажал-ябуулга амжалтатай байхын тулада партийна үргэн ниитын эдэбхи оролсолгонь шиидхэхы удхашанартай байжа, бүхы хэрэгые шиидхэдэг байна. Манай партиин демократическа централизмын уг шанарынь энэ байна. Энэ централизм хадаа Ленинэй зааһанай ёһоор, «партиин бүхы хэрэгүүдые партиин бүхы гэшүүд тэгшэ эрхэтэй байжа, ямаршье илгаагүй хуу барандаа сэхэ гү, али түлөөлэгшэдөөрөө дамжуулан хилдэг; тиихэ зуура партиин бүхы албан шаалта хүнүүдэй, бүхы хүтэлбэрилэгшэ бүлэгүүдэй, бүхы эмхи зургаануудай һунгагдажа, тоосожо, һэлгэгдэжэ байдаг» ябадал болоно.

Бүхы коммунистнуудые партийна эдэбхитэ ажабайдалда хабаадуулха гэшэ партиин гол шухала хэрэг мүн. Тэрэ хадаа сэдьхэлыень хүдэлгэжэ байһан, шухала болоһон асуудалнуудаа коммунистнуудай зоримжотоор табижа, шиидхэжэ байхынь, партийна хүдэлмэридэхи, ажахын ба культурна байгуулгадахи дутагдалнуудые элирүүлжэ байхынь, абтаһан шиидхэбэринүүдые бодотоор бэелүүлжэ байхынь туйла шухала эрхэ нүхэсэл байгуулна. Коммунистнуудай эдэбхиие дээшэлүүлхэ, хүтэлбэрилгын хэрэгтэ тэдэниие хабаадуулха тушаа зохихо ёһоор хэжээ зарим партийна организацинуудай үшөөл абадаггүй байһаниинь гэмшэлтэй. Зарим партийна хүтэлбэрилэгшэд хуушанай албан ёһоор арга метод үшөөл хэрэглэжэ, партиин зохёоһон партийна ажабайдалай ёһо гуримые эбдэжэ үргэлжэлһөөр.

Коллективнэ органой шиидхэхэ ёһотой асуудалнуудые партиин Карагандинска обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр Яковлевай үсөөн бэшэ ушарта гансаараа шиидхэдэг байхадань, тэрэ обкомой хүдэлмэрилэгшэ хамтаараа хүтэлбэрилгын ёһо гуримые нарихаар сахигдана гэжэ хэлэжэ болохо гү? Тэрэ хадаа бусад секретарьнуудтай зүбшэнгүйгөөр, партиин обкомой номенклатурада ородог хүдэлмэрилэгшэдые томилхо, һэлгэхые зүбшөөрдэг байна. Иигэжэ байхада ехэхэн алдуунууд гаража болохо, буруу ябуулгын гаргажэ болохо байһаниинь сохомтой.

Хүтэлбэрилэгшэдэйнь зүгһөө коммунистнуудай һанамжые анхаралгүйгөөр шагнадаг, тэдээнэй үүсхэлые дэмжэдэг, тэдээнэй хамтын дүй дүршэлые хэрэглэдэг партийна организацинуудта партийна үргэн ниитын эдэбхи хэлбэришэгүйгөөр ургадаг байна. Энэ хадаа зайлашагүй хэрэг мүн. Гэбэшье, тэрээниие партийна олон хүдэлмэрилэгшэд үшөөл ойлгоногүй.

Партийна үргэн ниитын үмэнэхи харюусалгаяа мартадаг, тэдээнэй һанамжые тоодоггүй, хамтын дура һайшаалтэй зохилдохогүй, өөрынгөө дураар хүсэлые тэдээндэ баадхаха гэжэ оролдодог хүтэлбэрилэгшэд бии байна. Парти доторой демократиие эбдэдэг, хооһон захирха журам баримталдаг, шүүмжэлэлые хабшадаг ушарнуудай үшөөл бии байһан ябадал энээнһээ үндэһэтэй.

Захирха гээшэ манай партиин уг шанарта харша юм. Захиралта хадаа партийна организацинуудта хэшээл оролдолгын, үүсхэлэй дэлгэрхэ ябадалые һаатуулдаг байна. Парти доторой демократиие эбдэһэн ушар бүхэниие эрид буруушааха, жиирэй коммунистнуудай һанамжые тоодоггүй, һайрхуу, дээрэлхүү ааша гаргадаг хүнүүдые эрид шүүмжэлхэ хэрэгтэй.

Партийна хүдэлмэрилэгшэд коммунистнуудай эдэбхиин саашадаа ургаха ябадалда бүхы хэмжээгээр туһалжа, тэрэ эдэбхиие партийно-эмхидхэлэй, партийно-политическэ хүдэлмэриие дэбжээлгэдэ, промышленность, барилга болон хүдөө ажахыдахи ажал хэрэгые һайжаруулгада зорюулха ёһотой. Энэ зорилгоор манай хүтэлбэрилхы кадрнууд партийна үргэн ниитэтэй хододоо харилсажа байха, партийна эхин организацинуудта ошожо, тэдээндэ туһалжа байха зэргэтэй. Зарим партийна комитедүүд болон тэдээнэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө үргэн ниитэтэй, жиирэй коммунистнуудтай барисаагүйгөөр үшөөл ажаллажа байһан ябадалые буруушааха хэрэгтэй. Таджикистанай КП-гэй ЦК-гэй һаяхан болоһон пленум дээрэ тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, партиин олон горкомууд болон райкомуудай секретарьнууд жиирэй коммунистнуудтай, хүдэлмэришэд болон колхознигуудтай бага барисаатай байна. Партиин Ленинабадска горкомой хүдэлмэрилэгшэд үргэн ниитэтэй илангаяа һула барисаатай. Тэрээнэй нэгэдэхи секретарь нүхэр Исаев болон бусад секретарьнууд городой предприятинуудта хаа яа ошодог, ошоходоошье хүдэлмэришэдтэй хөөрэлдэдэггүй, тэдээнтэй али нэгэн асуудал зүбшэдэггүй байна.

Коммунистнуудай эдэбхиин хододоо дээшэлжэ байхын тулада партийна комитедүүд партийна суглаануудые хододоо зарлажа, тон шухала болоһон асуудалнуудые тэдээн дээрэ зүбшэн хэлсэлгэдэ табижа байха, шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлгые үргэнөөр дэлгэрүүлгэдэ туһалжа байха ёһотой. Эрид сэхэ ба нюуса нөөсэгүй шүүмжэлэл болон өөрыгөө шүүмжэлэл хадаа дутагдалнуудые тон түргэнөөр зайсуулха, манай байгуулгын бүхы участогуудта шэнэ амжалта туйлаха үнэн зүб зам мүн.

Партийна хүтэлбэриин арга шадабаринь хадаа бүхы коммунистнуудые эдэбхитэй хүдэлмэридэ хабаадуулжа, үргэн ниитэ ажалшадтай партийна организацинуудай холбоое тэдээгээр дамжуулан үргэдхэхэ, бэхижүүлхэ ябадал болоно. Коммунистнуудай, бүхы советскэ хүнүүдэй улам дээшэлжэ байгаа эдэбхи хадаа ажахын ба культурна байгуулалтын хойшолуулагдашагүй шухала зорилгонуудые шиидхэлгэдэ зорюулагдаха ёһотой. Промышленностиин талаар энэ хадаа ажалай бүтээсые саашадань дээшэлүүлхын түлөө, гүрэнэй түсэбтэ даалгабаринуудые бүхы предприятинуудай дүүргэхын түлөө тэмсэл; хүдөө ажахын талаар—таряа хуряалгада жэшээтэ һайнаар бэлэдхэжэ, тэрээниие үнгэргэхэ, малажалай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын продукциин единицэ бүридэ гаргашалагдадаг ажалые ба материальна зөөриие эрид хороохо ябадал болоно.

Парти доторой демократиие саашань хүгжөөхэ, коммунистнуудай эдэбхиие дээшэлүүлхэ гээшэ партийна хүдэлмэриие һайжаруулха, зургаадахи табанжэлэй даалгабаринуудые бодото байдал дээрэ амжалтатайгаар бэелүүлхэ зайлашагүй эрхэ нүхэсэл мүн.

(«Правдын» июниин 6-най түрүү бэшэг).

Зургаадахи табанжэлэй барилгануудта ошолго

240 мянган залуу патриодууд мэдүүлгэнүүдые бариба

Сибириин, Дальна Востогой ба орон хойто зүгэй барилгануудта, Донбасста ошожо ажаллагты гэжэ залуушуулда хандаһан Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын уряае манай ороной залуу хүбүүд, басагад тон халуунаар угтаба. Ороной зүүн ба хойто районуудта, мүн тэрэшэлэн Донбасста ошожо хүдэлмэрилхые хүсэһэн 240 мянган мянган залуушуул һүүлэй хоёр неделиин туршада комсомольско организацинуудта мэдүүлгэнүүдые бариһан байна. Зургаадахи табанжэлэй барилгануудта ажаллахые хүсэгшэд Белоруссида, Грузида, Краснодарска хизаарта, бусад республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудта олон.

25 мянга гаран залуу патриодууд комсомольско путёвкоор зургаадахи табанжэлэй барилгануудта ошоод байна. (ТАСС).

Советскэ правительствын түлөөлэгшэд, Йеменэй уг залгамжалагша принц, премьер-министрын орлогшо ба гадаадын хэрэгүүдэй министр эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадр хоёрой хоорондохи хэлсээн

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо М. Г. Первухин, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Д. Т. Шепилов, Йеменэй уг залгамжалагша принц, премьер-министрын орлогшо ба гадаадын хэрэгүүдэй министр эмир Сейф уль-Ислам Мохамед эль-Бадр хоёрой хоорондохи хэлсээн Кремль соо июниин 13-да болоо.

Хани барисаанай ба үнэн зүрхэнэй оршон байдалда үнгэрһэн хэлсээндэ Йеменскэ талаһаа—Йеменэй финанснуудай министр эль-Кади Абдурахман эль-Саяни, Йеменэй гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо ба гүрэнэй министр эль-Кади Мохамед эль-Амри, йеменскэ правительствын политическэ советник доктор Хасан Багдади; советскэ талаһаа—СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай Министр И. Г. Кабанов, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо В. С. Семенов болон СССР-эй МИД-эй Дүтын ба Дунда Востогой оронуудай таһагые Даагша Г. Т. Зайцев байлсаа.

И. Броз Тито, Н. С. Хрущев болон А. И. Микоянай Советскэ орон соогуур ябажа байһан тушаа

Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент Иосип Броз Титые, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущевые, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микояниие ба тэдээнтэй хамта ябаһан хүнүүдые угтахын тулада Сальска олон мянган ажалшад вокзал шадарай талмай дээрэ июниин 12-то сугларaa.

Тусгаар поезд перрондо хүрэжэ ерэбэ. Нүхэд Иосип Броз Тито, Н. С. Хрущев, А. И. Микоян вагонуудай үүдэнүүдтэ харагдаба. Хани ёһоной амаршалгын үгэнүүд дуулдана. КПСС-эй Ростовско обкомой секретарь Н. В. Киселев, КПСС-эй Сальска райкомой секретарь В. Н. Завьялов, Сальска райгүйсэдкомой түрүүлэгшэ И. Е. Колесников ба нютагай бусад ажал-ябуулагшад айлшадые угтаа.

Нүхэд Иосип Броз Тито, Н. С. Хрущев, А. И. Микоян сугларагшадта хандажа амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

Эрхим һайн донской хүлэгүүдые үнинһөө хойшо үсхэжэ байдаг Доной колхозно таряашадай үмэнэһөө КПСС-эй Ростовско обкомой секретарь Н. В. Киселев Буденнын нэрэмжэтэ мориной заводто түлжөөгдэһэн эрхим һайн мори нүхэр Титодэ бэлэг болгон үгөө.

Югославиин ба Советскэ Союзай гүрэнэй ажал-ябуулагшадай саашадаа ябаһан тусгаар поездын тогтоһон бүхы станцинуудта олон мянган советскэ гражданинууд халуунаар угтаа.

Ея гэжэ станци дээрэ поезд угтажа ерэһэн эмэгтэй колхознигууд болон түмэрзамшад Иосип Броз Титын һамган Йованк Брозые Югославиин эхэнэрнүүдтэ амаршалга хүргэхыень гуйгаа.

Йованк Броз сугларагшадта хандажа үгэ хэлэхэдэнь Иосип Броз Тито сербскэ хэлэнһээ оршуулаа. Тэрэнэй харюуда нэрьемэ альга ташалга ба советско-югославска эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ амаршалгын үгэнүүд сууряатаба.

Кропоткин городой ба дүтэ шадарай хасаг станицануудай олон мянган ажаһуугшадай сугларһан Кавказская станциин перрондо поезд 13 час 45 минутада хүрэжэ ерэбэ. Югославиин ба Советскэ Союзай гүрэнэй ажал-ябуулагшадые партийна, советскэ хүтэлбэрилэгшэд болон хоёр хүршэ — Краснодарска ба Ставропольско хизаарнуудай колхозно полинуудай хүдэлмэрилэгшэд угтаа.

Кропоткин городой пионернүүд хүндэтэ айлшадтаа ошожо баглаа сэсэгүүдые барюулжа, тэдээндэ пионерскэ улаан галстугуудые зүүлгэбэ. Григорополисска станица тээшэ автомашинаар ошожо ябаһан хүндэтэ айлшадые сугларагшад замдаа һайн ябагты гэһэн үгөөр үдэшэбэ. Орон доторoo алдаршаһан Ставрополиин томо ажахынуудай нэгэн — Ново-Александровска районой Сталинай нэрэмжэтэ колхоз эндэ оршодог. Айлшад замдаа үргэн нэмжээ таряалан харахын, колхознигуудтай хөөрэлдэхын тулада нэгэнтэ бэшэ зогсоһон байна.

Хүндэтэ айлшадые Ставрополиинхид «Добро дошли, манайда айлшалыт!» гэһэн үгэнүүдээр угтаа.

Григорополисска станицын ой соохи колхозно ногоон театрта һургуулиинхид айлшадта сэсэгүүдые барюулаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ советскэ парламентска делегациин составтай Югослави ошолдоһон артелиин түрүүлэгшэ, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Н. Ф. Лыскин митингые нээгээ. Колхозой 2.700 гэшүүдэй үмэнэһөө үнэн зүрхэнэй амаршалгын үгэнүүдээр айлшадта тэрэ хандаба.

Үни удаан замхашагүй альга ташалгаар угтагдан Иосип Броз Тито, Н. С. Хрущев, А. И. Микоян колхознигуудай үмэнэ үгэнүүдые хэлээ.

Колхознигууд айлшадта олон һалбарита баян ажахыгаа харуулаа.

Колхознигууд гурбадахи комплексно бригадын полевой станда айлшадтаа үдын элеэлгэ бэлдээ. Хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн эдеэлэлтын үедэ үгэнүүдые хэлэлгэ болоо.

Югославиин ба Советскэ Союзай гүрэнэй ажал-ябуулагшадай ябаһан тусгаар поезд московско сагаар 22 час 35 минутада Кавказская гэжэ станциһаа Краснодар тээшэ ябаба. Хүндэтэ айлшадые үдэшэхын тулада Кропоткиной, Кавказская гэжэ станциин ба станци шадарай хүдэлмэришэд, албахаагшад, колхознигууд перрон дээрэ сугларaa.

ФНРЮ-гэй Президент Иосип Броз Тито сугларагшадта хандажа үгэ хэлээ.

Июниин 13. (ТАСС).

ВЛКСМ-эй Центральна Комитедтэ

ВЛКСМ-эй ЦК «1956 ондо колхозууд болон совхозуудта тэжээл бэлэдхэлгэдэ комсомольско организацинуудай хабаадаха тухай» тогтоол баталан абаа. Тэжээл бэлдэхэ, кукуруза, корнеплодуудые болон тэжээлэй бусад культурануудые харууһалха, тэрэшэлэн силоснэ барилгануудые бариха ба заһабарилха хүдэлмэридэ комсомолецууд болон залуушуулай эдэбхитэйгээр хабаадаха ябадал хангаха, колхоз болон совхоз бүхэндэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбүүдые үлүүлэн дүүргэхын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ комсомольско организацинуудые, комсомолой райкомууд, горкомууд, крайкомуудые болон союзна республиканудай ЛКСМ-эй ЦК-нуудые ВЛКСМ-эй ЦК уялгалаа.

Үбһэ сабшаха, силоснэ барилгануудые хэхэ, силос дарахын тула залуушуулай бригаданууд болон звенонуудые байгуулха гэжэ ВЛКСМ-эй ЦК комсомольско организацинуудта һайшаан дурадхана; тэжээл бэлэдхэлгэдэ болон тэжээлэй культурануудые харууһалгада залуушуулай олоороо хабаадаха ябадал эмхидхэхэ; үбһэ хуряалгын агрегат бүхэнэй халаанайнгаа үйлэдбэриин нормонуудые дүүргэхэ болон үлүүлэн дүүргэхэ ябадал туйлаха. Нэгэшье гектар сабшалангай сабшагдангүй үлэхэгүйн тулада сенокосилкын ябажа шадахагүй газарта гараар сабшаха ябадал эмхидхэхэ гэжэ һайшаан дурадхана. Предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ һаад болгонгүйгөөр, городууд болон хүдэлмэришэдэй посёлогуудай залуушуулые шухала болоһон ушарта тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ комсомольско организацинууд хабаадуулжа шадаха байна. ВЛКСМ-эй ЦК СССР-эй Хүдөө ажахын министерствотэй болон СССР-эй Совхозуудай министерствотэй хамта тэжээл бэлэдхэхэ тушаа районно комсомольско организацинуудай Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөө соносхобо. МТС-үүд, совхозууд болон колхозуудта үбһэ хуряалгын машинануудые саг соонь заһабарилжа дүүргэхэдэнь, тэдэниие хүсэд хэрэглэхэдэнь өөрынгөө эдэбхитэй хүдэлмэрээр туһалһан районно комсомольско организацинууд илагшад гэжэ тоологдохо байна: сабшалантай болон таримал ногоонуудай бүхы талмай дээрэхи ургасые сабшан абахадань; кукурузын, корнеплодуудай, бахчева болон тэжээлэй бусад культурануудай тарилгые һайнаар харууһалхадань, бүхы солоомо болоң мэхиинэ саг соонь һүрилхэдэнь колхозууд болон совхозуудта туһалһан; силоснэ барилгануудые бариха ба заһабарилха хүдэлмэридэ, силос дараха хүдэлмэридэ комсомолецууд болон залуушуулые олоорнь хабаадуулһан районно комсомольско организацинууд илагшад гэжэ тоологдохо.

Социалистическэ мүрысөөндэ илагшадта үгтэхэ иимэ шангууд тогтоогдоо: районно комсомольско организацинуудта—дүшэн нэгэдэхи, жаран хоёрдохи болон зуун гурбадахи шангууд; колхозуудай, МТС-үүд болон совхозуудай эхин комсомольско организацинуудта—зуун шан; комсомолецууд, залуушуул болон комсомольско эдэбхитэдтэ—1500 шангууд тогтоогдоо.

Нэгэдэхи һууринуудые эзэлһэн районно комсомольско организацинууд хүнгэн автомашинаар шагнагдаха ба ВЛКСМ-эй ЦК-гэй хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэхэ байна. Тэдэнэй зариманиинь областной, хизаарай гүйсэдхэхэ комитедүүдэй болон республиканудай министрнүүдэй соведүүдэй зууршалгаар хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадагшадаар баталагдажа болохо.

Хоёрдохи һууринуудые эзэлһэн районно комсомольско организацинууд коляскатай мотоциклаар шагнагдаха ба ВЛКСМ-эй ЦК-гэй хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэхэ байна.

Гурбадахи һууринуудые эзэлһэн районно комсомольско организацинууд радиоприёмнигуудаар шагнагдаха ба ВЛКСМ-эй ЦК-гэй хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэхэ байна.

Мүрысөөндэ эрхим амжалтануудые туйлаһан колхозуудай, МТС-үүд болон совхозуудай эхин комсомольско организацинууд үнэтэ бэлэгүүдээр (велосипедүүд, радиолонууд, спортивна хэрэгсэлнүүд, хүгжэмэй инструментнүүд гэхэ мэтээр) шагнагдаха.

Тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ үлэмжэ шалгарһан комсомолецууд, залуушуул, комсомольско эдэбхитэд гарай часынуудаар гү, али ВСХВ-дэ ошохо түлөөһэгүй путёвконуудаар шагнагдаха байна.

Районно комсомольско организацинуудай дунда тэжээл бэлэдхэлгээр дэлгэрһэн Бүхэсоюзна социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд 1956 оной ноябрь соо гаргагдаха байна.

Малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ниитын малажалые саашадань хүгжөөхэ гэһэн бүгэдэарадай хэрэгтэ өөрынгөө хубита юумэ хэхыень ВЛКСМ-эй Центральна Комитет комсомолецуудые, хүдөөгэй бүхы залуушуулые уряалаа.

Һургуулидахи физическэ хүмүүжүүлгын асуудалаар болоһон Бүхэроссийска зүблөөн

Июниин 12—13-да РСФСР-эй Гэгээрэлэй министерстводэ үхибүүдэй бэеые хайшан гэжэ бүхэжүүлхэ, тэдэниие энхэ элүүрээр хүмүүжүүлхэ тухай асуудалаар Бүхэроссийска зүблөөн болоо. Российска Федерациин Арадай гэгээрэлэй органуудай түлөөлэгшэд, үхибүүдэй спортивна һургуулинуудай директорнүүд, физкультурын багшанар, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физическэ культура ба спортын комитедэй хүдэлмэрилэгшэд энэ зүблөөндэ хабаадалсаа. Мүн тэрэшэлэн союзна республиканудай Гэгээрэлэй министерствонүүдэй түлөөлэгшэд тэндэ байлсаба.

РСФСР-эй Гэгээрэлэй министрын орлогшо А. М. Арсеньевэй «һургуулинуудта физическэ хүмүүжүүлгын байдал ба тэрэниие һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» гэһэн элидхэлые зүблөөндэ хабаадагшад зүбшэн хэлсээ.

(ТАСС).

Югославиин Арадай Федеративна Республикын Президент нүхэр Иосип Броз Тито болон Президенттэй хамта ябаһан хүнүүд, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. Булганин болон тэрээнтэй хамта ябагшад Ленинградта ерэбэ.

Айлшад С. М. Кировэй нэрэмжэтэ «Электросила» гэжэ заводто ерэжэ хараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой цех соо.

ТАСС-эй фотохронико.

Манай хүдэлмэридэ туһаламжа хэрэгтэй

Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэдэ политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын гэшүүд шухала үүргэ дүүргэхэ уялгатай. Баргажанай аймагта энэ обществын отделени жэлэй саада тээ байгуулагдаһаншье һаа, 1955 оной хоёрдохи хахад болотор өөдтэй юумэ хээгүй, гэшүүдынь үсөөн байһан юм.

Мүнөө манай аймагта 54 хүн обществын гэшүүд болонхой. Тэдэнэй тоодо эрхим багшанар, хүдөө ажахын дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэд, партийна ба советскэ эдэбхитэд, врачнар ороно.

Обществын олонхи гэшүүдынь лекци уншалгада ехэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэдэнэй тоодо И. М. Васильев, А. О. Раднаев, К. М. Шелковников, БМАССР-эй габьяата багша И. Т. Затеев, Р. З. Санжеев, В. Н. Романов ба бусад оролсоно.

1956 оной үнгэрһэн таба һара соо обществын гэшүүд 126 лекци уншаа. Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын аймагай отделениин гэшүүд КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые, зургаадахи табанжэлэй түсэбые тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэри мүнөө үедэ үнгэргэжэ байна.

Обществын аймагай отделенидэ ниитэ-политическэ, естественно-научна ба хүдөө ажахын секцинүүд байгуулагданхай.

Аймагай отделени обществын гэшүүдэй семинар нэгэ хэды болоод лэ үнгэргэжэ байдаг. Ажалшадай дунда идеологическа хүдэлмэри ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадахадань, лекторнүүдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэдэ семинар туһалдаг. Обществын гэшүүн нүхэр Н. Н. Васильев «Ажалшадые материальна талаар урмашуулга ба ажалта үдэрэй үүргэ» гэһэн һонирхолтойшье, шагнагшадта туһатайшье лекци бэшэһэн байна. Тэрэ лекциеэ Васильев 3 колхоздо уншаа. Тэрээнииень хамта дээрээ 860 хүн шагнаа. Васильевай лекциеэ уншажа дүүргэһэнэйнь һүүлээр шагнагшад олон асуудалнуудые һураһан, лекци соо хэлэгдэһэн гол асуудалнуудыень зүбшэн хэлсэһэн байна. Иимэ лекци манда ехэ хэрэгтэй, ажалдамнай туһатай гэжэ шагнагшад хэлээ һэн. Колхозуудай ажабайдалһаа абаһан жэшээнүүдһээ үндэһэлэн, колхознигуудай хэжэ байһан ажалтай холбоотойгоор зохёогдоһон удха һайнтай лекцинүүдые олоор бэшэхэ, уншаха гэжэ оролдонобди. Гэбэшье, аймагай отделениин хүдэлмэридэ нилээд ехэ дутагдалнууд бии. Баргажанай аймагай экономикодо малажал гол шухала үүргэ дүүргэдэг. Тиибэшье байгша ондо малай үбэлжэлгэ ехэ хангалтагүйгөөр үнгэрөө. Тэжээлээр дутамаг байһан дээрэһээ мал туража, олоороо гарзалаа, малай ашаг шэмэ бага байһаар.

Манай отделениин хүдөө ажахын секци муугаар хүдэлмэрилнэ гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Тус секцидэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, жэшээлхэдэ, ветеринарна врач нүхэр Кириллов (түрүүлэгшэнь), МТС-эй главна агроном Ланин, МТС-эй главна зоотехник Лауль, МТС-эй главна инженер Анисимов, зоотехник Жалсараев ба бусад хабаадалсадаг юм. Зүгөөр энэ секциинхид сугларжа, хүдэлмэриингөө түсэб табидаггүй, аймагай хүдөө ажахын али шухала асуудалнуудаар пропаганда ябуулха гэжэ хэлсэдэггүй. Гол түлэб МТС-тэ хүдэлдэг мэргэжэлтэдһээ эмхидхэгдэһэн энэ секциин хүдэлмэри һайжаруулха тушаа манда партиин айкомой Куйтунска МТС-эй зонодохи инструкторска группа туһаламжа үзүүлнэгүй.

Хүдөө ажахын пропагандые һайжаруулха хэрэгтэмнай мүн партиин айкомшье туһалнагүй. Тиимэһээ обществымнай отделени өөрынгөө хүсөөр, партиин айкомой дэмжэлгэгүйгөөр научно-үйлэдбэрилгын гү, али экономическа конференци һү, мяха, гү, али нооһо абалгаар үнгэргэхэ гэхэдээ ядалсадаг байна. Манай отделениин гол зорилго хадаа хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэг болоно.

Эдэ дутагдалнуудаа усадхажа, идеологическа хүдэлмэриие һайжаруулгада обществын Бурят-Монголой отделени болон КПСС-эй Баргажанай айком манда туһалха бээз.

П. Эдинг, Обществын Баргажанай аймагай отделениин түрүүлэгшэ.

„Агитаторай блокнодой“ ээлжээтэ номер

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой пропаганда ба агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ номер бурят-монгол хэлэн дээрэ һаяхан хэблэлһээ гараба.

«Хөөрэлдөө хэхэ материалнууд» гэжэ бүлэг соо «Ажалай түрүү арга метод үргэнөөр нэбтэрүүлхэ» гэһэн И. Можиной статья толилогдоо. Мүн энэ бүлэг соо «Бурят-Монголой байгаалиин баялигууд ба тэрэниие ашаглаха арга боломжонууд» гэжэ Д. Базаровай, «Ехэ ургаса абахын түлөө иигэжэ тэмсэнэбди» гэжэ Г. И. Сороковиковой статьянууд хэблэгдээ.

«Түрүү дүй дүршэлэй трибуна» гэжэ бүлэг соо «Капитальна заһабари хэнгүйгөөр 200 мянган километр ябана» гэһэн И. Антонов В. Астраханцев хоёрой статья толилогдоо.

Уласхоорондын темээр «Империализмын колониальна системэ һандаран һалажа байна» гэжэ Н. Сметанинай статья толилогдобо.

Агитаторта туһаламжа болгогдон 1956 оной июньдэ хөөрэлдөө хэхэ жэшээтэ темэ ба литература тухай бэшэгдэнхэй.

Охотско далайн эрьедэ Магадан городой хажуу тээ долоо модоной газарта «Горняк» гэжэ амаралтын байшан байрланхай. Эндэ элдэб районуудай ажалшад, һурагшад һара бүри амардаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Энэ амаралтын газарта амаржа байһан Магаданай горно-геологическа техникумые дүүргэгшэд харуулагдана.

ТАСС-эй фотохронико.

Һургуули баригдаха аад, баригданагүй

Заиграйн аймагай «Улаан-Эрхирик» колхозой табадахи бригада Добо-Ёнхор гэжэ нютагта байрланхай.

Эндэ хамтадаа дүшөөд гаран урхэтэн айл ажаһуудаг юм. Жэл бүри эндэһээ гушаад гаран үхибүүд һургуулида ябадаг. Теэд байра дээрээ, гэртээ байгаад һуралсаха арга эндэхи хүүгэдтэ олгогдоогүй байгаа.

Энэ жэлдэ Добо Ёнхорто һургуули бариха гэһэн шиидхэбэриин гарахада үхибүүдшье, түрэлхидшье ехээр баярлаа бэлэй. Тиигэжэ үшөө үбэл саһатай байхада мүнөө жэл һургуули барижа дүүргэхэ гэжэ хараалагдаа һэн. Эндэ хүдэлхэ хүдэлмэришэд олдоод, гэрэйнь модон февраль һарын эхсэр шэрэгдэһэн байна. Бэшэ хүдэлмэри энэ үдэр болотор эндэ хэгдээдүй. Үнгэрхэдөө түлеэншье бэлдэгдээдүй, гэрэй орой хэхэ модон асарагдаадүй, мүн хирпиисэ, шэл үгы, бани, багшанарай байха гэр баригдаагүй байна. Зүгөөр һургуулинь энэ жэлдэ нээгдэхээр хараалагданхай.

Дабаатын сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Рыгдылов энэ һургуулиие барюулха сэхэ уялгатай аад, иимэ шухала хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана. Һургуулиин барилгые түргэдхэхэ тушаа өөдтэй хүдэлмэри тэрэ нүхэр хэнэгүй.

Мүн «Улаан-Эрхирик» колхозой хүтэлбэрилэгшэд баригдажа байһан һургуулида колхознигуудайнь хүүгэдэй һураха байһые мартажархёод, барилгыень түргэдхэхэ тушаа туһа хүргэнэгүй.

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэ болотор хоёр һара хахад үлөө. Энэ саг соо һургуули бариха модо ба бусад материал оложо, энэ хүдэлмэриие түргэдхэхэ арга дүүрэн бии. Эндэ гансал ажал хүдэлмэриинь зүбөөр эмхидхэбэл, хүдэлмэришэд барилгые түргэн дүүргэхэ аргатай. Һургуулиие саг соонь барюулхын түлөө яаралтай хэмжээ абахаар болоо.

Д. Чимитов.

Хүүгэд тухай

Ажалһаа гэртээ ерэмсээрээ
Амархаа мартаад, гар дээрээ
Заахан хүүхэй бүүбэйлхэ—
Захагүй жаргал гээшэ ха.

Түрүүшын үгэ хэлэхэдэнь,
Түрүүшын алхам хэхэдэнь
Бүхы наһандаа марташагүй
Бүлын һайндэр болоно бшуу.

Золтой замтай тухайень,
Зондоо үнэншэ байхыень
Зүрхөөрөө лаблан мэдэрнэш,
Зүгнэн, шэбшэн этигэнэш.

Эхэ эсэгэ, айл зондо
Энээн тухай хэлэлтэгүй.
Иимэ золоо дайсанда
Эжы абанар эбдүүлхэгүй.

Дабтана зонууд һэргэлэн:
Дайе хүүгэд бү мэдэг,
Хүн түрэлтэниие шэмэглэн,
Хүхюун, эбтэй сэсэглэг.

Хэлэндэ хүүхэйм һая ороод,
Хэлэбэ: ябая ажалдаа.
Нэгэтэ үүдэндээ хүрөөд,
Нээжэ арайл ядалдаа.

Эжы абынгаа үглөө бүри
Иигэжэ хэлээд гарахадань,
Эсээшье һаа, үшөө урин,
Энеэдэ зугаатай бусахадань—

Абаһаар хүүхэйм сээжэдээ
Ажал гэжэ тунааба.
Ажабайдалайнгаа эхин дээр
Ерээдүйнгөө зол тааба.

Олохон һайхан үгэнүүдээр
Улам саашаа баяжаг даа.
Мүнөө тэдэнэй нэгээрнь
Мүнхэ һуури табигдаа.

Д. ЖАЛСАРАЕВ.

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭДЭГ НОВАТОР

Паровозо-вагонно заводой модельнэ цех. Эндэхи үйлэдбэриин технологи шэрэм шудхалгын гү, али паровоз хабсаруулгын цехүүдэйхиһээ тад ондоо юм. Хайлуулагдамал шэрэмэй шад улаан шэрээдэһээ сасахань, мостовой кранай маштан томо узелые тэрэ зандань үргөөд абаашахань харагданагүй. Харин станогуудай харуулай һолжорхо бүхэндэ нимгэн сагаан зомгоолнууд мушхаралдан һубагдана...

Эндэ дандаа модошо дархашуул-модельщигүүд хүдэлмэрилдэг. Тэдэнэй верстагууд дээрэ элдэбын орёо детальнуудай модоор хэгдэһэн модельнүүд, элдэбын зэр зэмсэгүүд табяатай. Цехын модельщигүүд заводтоо бүтээгдэдэг детальнуудай модель хэхэһээ гадна, мүн ондоошье заводуудһаа ерэһэн захил дүүргэдэг байна.

...Цехын мастерай таһалга. Ахалагша мастер Виктор Иосипович Ерофеев стол дээрэ дэлгээгдэһэн ехэ саарһанай чертёж хаража, «иимэ орёо деталиин модель урдань хээгүй байнабди, түбэгтэйшэг захил байжа болоо» гэнэ. Ахалагша мастер нэгэ хэды соо бодожо үзэһэнэйнгөө һүүлдэ энэ захилай дүүргэлтые модельщик Крахмальниковта даалгаха гэжэ шиидэбэ. Семен Абрамович Крахмальников олон жэлдэ хүдэлмэрилһэн, дүй дүршэл ехэтэй модельщик юм.

Ахалагша мастер Виктор Ерофеев энэ захилай дүүргэлтэ тухай зүбшэн хэлсэхээ нүхэр Крахмальниковые дуудуулба.

Нэгэ хэды болоод байхада тэдэнэр үнөөхи захилаа хаража байгаа һэн. Нүхэр Ерофеев хэдэн тоонуудые бодожо үзэһэнэйнгөө һүүлдэ, «Семен Абрамович, энэ моделиие танһаа ондоо хэхэ хүн үгы, дүүргэгдэхэ болзорынь ойртошоо, абахал болоот»,—гэжэ хэлэбэ.

— Туршаад лэ үзэхэ болоо бэзэб. Теэд ямар ехэ хэмжүүртэй модель болохо юм, хайша хайшаа аяар 3 метр. Бүтээлгыень бодожо үзэхэ хэрэгтэй,—гэжэ Семен Крахмальников яаралгүйхэнөөр аад, бодомжотойгоор харюусана.

— Болзор соонь лэ дүүргэхые оролдохобди, юуб гэхэдэ, бодото деталиинь заводоймнай шэрэм шудхалгын цехтэ бүтээгдэхэ байна,—гэжэ мастер хэлэбэ...

Семен Абрамович чертёжтой саарһаяа һугабшалаад, тэндэһээ гаража ябахадаа хайшан гээд, ямар аргаар бүтээхэ тухайгаа бодоно. Хүдэлмэрилдэг газартаа ерэжэ, верстак дээрээ чертёжоо үшөө дахин дэлгэжэ хараһанайнгаа һүүлдэ, шэрэм шудхалгын цехтэ ошожо, бодото деталиень шудхаха хүнүүдтэй хөөрэлдэхэ гэжэ шиидэбэ. Тэндэ шудхалаагайнь технологитой, хүдэлмэриинь хэмжээтэй тодорхойгоор танилсаһанайнгаа һүүлдэ моделиинь гурбан хуби болгон таһалжа хэхэ гэжэ бодобо. Тиихэ мүртөө хэм хэмжүүрыень алдажа, голодоһо гаргажархихоһоо айн татажа, чертёжойнгоо миллиметр бүхэниие тон наринаар тооложо, шалгажа үзэнэ. Иигэжэ бага зэргэ маргабашье, КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэриие һанахадаа улам зоригжон, творческо шэнэ үүсхэл дэмжэгдэхэ ёһотой гэжэ найдаба.

Сэхыень хэлэхэдэ, шэнэ юумэнэй мэдээжэ боложо, олондо һайшаагдатар элдэб олон бэрхэшээлнүүд тохёолдодог ха юм. Үйлэдбэриин хуушанай аргаар хүдэлмэрилэгшэд шэнэ аргын аша үрые бодото дээрэнь хараагүйдөө үнэншэдэгшьегүй байдаг. Эгээл иимэ ушар Семен Абрамовичта тохёолдобо. Тэрэнэй шэрэм шудхалгын цехтэ ерэжэ, өөрынгөө дурадхал тухай хэлэхэдэнь, дэмжэхэ хүнүүд олдобогүй.

— Нэгэ деталиие хабсаргалдамал хэб соо шудхажа болохогүй. Баталагдаһан технологиие эбдэхэ эрхэ манда хэншье олгоогүй,—гэхэ мэтын арсалта цехын зарим хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө тэрэ дуулаба. Гэбэшье, Семен Абрамович гэдэргээ сухарижа үгөөгүй. Өөрынгөө шэнэ дурадхалай зүб байһаниие харуулхые оролдожо, заводойнгоо главна металлургые урижа, юрын шудхалаашадтай зүбшэн хөөрэлдэбэ. Энэ хөөрэлдөөн нүхэр Крахмальниковай шэнэ һанамжые дэмжэн, нэгэ шудхалаа туршажа үзэхэ гэһэн шиидхэбэридэ хүргөө һэн.

Туршалгын түрүүшын шудхалаа шэнэ дурадхалай аша туһатай байһаниие элеэр харуулаа. Шудхагдаһан деталиин шанарые хаража үзэхэдэ голодоһондо тоолохоор тэмдэг олдоогүй. Гадна, хуушан технологиин ёһоор, иимэ орёо деталиин хэбые бэлдэжэ, шудхахын тула урдань арбаад час гаргашалагдадаг байгаа һаа, мүнөө тэрэ сагай хахадынь арьбалагдаа. Тиин энэ шудхалаа дээрэ ажалай бүтээсын хэды шэнээгээр дээшэлүүлэгдэһэниинь элеэр харагдана бшуу.

Семён Абрамович Крахмальников модельнэ цехын эрхим уралан нарижуулагшадай нэгэн юм. Үнгэрэгшэ табанжэлэй турша дотор тэрэнэй модель бүтээлгэдэ творческоор хандажа, хэбшэдэй хүдэлмэридэ үзүүлһэн туһаламжань ехэ. Юуб гэхэдэ, шэрэм шудхалгын цехын хэбшэдэй хүдэлмэри модельщигүүдһээ бүхыдөө дулдыдадаг. Наринаар хэгдэһэн моделиин хэбһээ голодоһогүй шудхалаагай гарахань мэдээжэ.

Паровозой цилиндрые бүтээхэдээ олон шудхалаа хэдэг байна. Һүүлэй үедэ нүхэр Крахмальников тус деталиие нэгэ доро шудхахаар модель зохёохын түлөө ехэхэн оролдолго гаргажа байна. Зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй хахад дүүрэхэ ойротобо. Энэ үе соо Семен Абрамович модель бүтээлгээр ба шудхалаагай технологиие һайжаруулгаар уралан нарижуулгын хоёод дурадхал оруулаа. Тэдэнэйнь ашаар жэл соо 30 шахуу мянган түхэриг мүнгэн арьбалагдаха болоо.

— КПСС-эй XX съезд социалистическэ промышленностиие саашадань хүгжөөхэ зорилго советскэ хүнүүдэй урда табяа. Бүгэдэарадай энэ тэмсэлдэ өөрынгөө хубитые оруулалсан, шэнэ табанжэлдэ уралан нарижуулгаар урдынхиһаа бүри ехэ амжалта туйлаха зорилготойб,—гэжэ солото модельщик Семен Абрамович омогтойгоор хөөрэнэ.

Б. Будаев.

Хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаан тухай В. И. Ленинэй һургаал

Хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаан хадаа капиталистическэ мүлжэлгые усадхахын түлөө илалта түгэсөөр тэмсэхэ, социализм ба коммунизм байгуулха эгээн шухала арга нүхэсэл мүн болоно гэжэ В. И. Ленин һургана.

Агуусхэ Ленинэй байгуулһан Советскэ Союзай Коммунистическэ парти хадаа энэ һургаалые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлһэн ба бэелүүлжэшье байна. Ленинскэ партиин байгуулһан хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаанда түшэглэн, 1917 ондо Октябрьска социалистическэ революциин түүхэтэ илалта туйлагдаад, хүн түрэлтэнэй түүхэдэ анха түрүүн хүдэлмэришэд ба таряашадай социалистическэ гүрэн байгуулагдаад, бэхижэһэн байна. Энэ агуусхэ холбоо барисаанда үндэһэлэн, Коммунистическэ партимнай түүхэтэ богонихон болзор соо Эхэ ороноо түгэлдэр хүсэтэ индустриально-колхозно гүрэн болгожо шадаа. Мүнөө үедэ хүдэлмэришэн анги колхозно таряашад хоёрой холбоо барисаан советскэ гүрэнэй бата бэхи хүсэнэй, диилдэшэгүй байлгын үндэһэ һуури, манай орондо коммунизм амжалтатайгаар байгуулхын найдамтай арга нүхэсэл болонхой.

Советскэ Союзай болон Арадай демократиин оронуудай түүхэтэ дүй дүршэл хадаа хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаан тухай ленинскэ һургаалай маша зүб байһыень гүйсэд баталан харуулаа.

***

Таряашадай асуудалаар Маркс Энгельс хоёрой зохёоһон һургаалда түшэглэн, Россин хүдэлмэришэн анги таряашадтай холбоо барисаа байгуулжа, хаанта засагые унагааха, тииһэнэйнгээ удаа ажалшадтай ба дарлагдаһан олониитэтэй холбоо барисаа тогтоожо, бусад оронуудай пролетариадтай зэргэлэн ябажа, политическэ элитэ тэмсэлэй сэхэ замаар илалта түгэс коммунистическэ революци тээшэ дабшаха гэжэ 1894 ондо гараһан «Арадай ханинар» гэдэг юуб, социал-демократуудта эсэргүүгээр тэдэнэр хайшан гэжэ тэмсэнэб?» гэһэн зохёол соогоо В. И. Ленин зааһан юм.

Социалистическэ революциин үедэ хүдэлмэришэн анги болбол бүхы пролетарска бэшэ ангинуудта, тэрэ тоодо таряашадташье эсэргүүгээр тэмсэхэ хэбэртэйгээр баруунквропейскэ реформистнууд ба ородой меньшевигууд шашалдадаг байгаа В. И. Ленин энээнэй революцидэ харша, ямаршье үндэһэгүй шал оппортунистическэ шашалдаан байһые, имагтал буржуазида туһатай контрреволюционно удхатай байһые элирүүлээд, хүдэлмэришэд байһан таряашад хадаа хуушан дэлхэйн хархис хүсэндэ эсэргүүгээр хүдэлмэришэдтэй сугтаа тэмсэхэ юм гэжэ зааһан байна. Империализмын үедэ пролетариат хадаа арадай революциин ударидахы ба хүтэлбэрилхы хүсэниинь болохо, тиихэдэ таряашад лэ хүдэлмэришэдэй ёһотой союзнигынь болохо юм гэжэ Ленин өөрынгөө найруулан зохёоһон социалистическэ революциин шэнэ теори соо заагаа һэн. «Хүтэлбэрилхы үүргээ пролетариадай дүүргэжэ, гүрэнэй засагые барижа байхынь тулада тэдэнэрэй таряашадтай байгуулһан холбоо барисаае сахин дэмжэхэ гээшэ диктатурын эгээн дээдэ ёһо гурим болоно гэжэ» Ленин хэлэдэг һэн. (Зохёолнууд, том 32, нюур 466).

Ородой түрүүшын революци хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаан тухай ленинскэ surталай бодото хүсэ шадалые эгээн түрүүшээр түүхэтэ ёһоор шалгаһан юм. 1905—1907 онуудай революциин үедэ хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаа байгуулха талаар түрүүшын амжалтануудые большевигууд туйлаһан байгаа. Гэбэшье, энэ революци даргдажа дүүрэһэн юм. Революциин диилдэһэнэй гол шалтагаануудайнь нэгэн гэхэдэ, хүдэлмэришэн ангиин таряашадтай хэһэн холбоо барисаань үшөөл бата бэхи бэшэ байһан юм. Тэрэ үедэ олонхи таряашад хаанда этигэдэг, хаанта засагта эсэргүү эрид шанга революционно тэмсэлдэ жагсан бодоогүй һэн.

Октябрьска социалистическэ революциие бэлэдхэхэ ба бэелүүлхэ үедэ В. И. Ленин социалистическэ революциин илаха эгээн шухала арга нүхэсэлынь болоогшо хүдэлмэришэн анги үгытэй таряашад хоёрой холбоо барисаа байгуулха лозунг гаргаһан байна. Ленинэй энэ заабариин үндэһөөр партиин VI съезд имагтал революционно пролетариат үгытэй таряашадай зүгһөө дэмжэлгэ абаад байбал, буржуазиин диктатурые унагаажа, засаг түрые ээзлэн абажа шадаха гэһэн шиидхэбэри гаргаһан юм.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр ябажа, хүдэлмэришэн ангиин үгытэй таряашадтай байгуулһан холбоо барисаан Агуусхэ Октябрьска социалистическэ революциин үедэ помещигүүдэй ба буржуазиин засагые унагаагша, пролетариадай диктатурые тогтоогшо хүсэн болоһон байна.

Советскэ засагай тогтоһоной үглөөдэр В. И. Ленинэй гар табилгатайгаар гаргагдаһан газар тухай декредэй ёһоор газар эдлэхэ үмсын эрхэ хэтэдээ болюулагдажа, газар хадаа бүгэдэарадай, гүрэнэй зөөри болгогдоһон байна. Энэ декредэй үндэһөөр урдань помещигүүдэй, буржуазиин, монастырь сүмэнүүдэй мэдэлдэ байһан 150 миллионһоо үлүү десятина газарые хүдэлмэришэд хуряан абажа таряашадта үгэһэн юм. Жэл бүри помещигүүдтэ алтаар түлэдэг 500 гаран миллион түхэригэй арендэ түлэбэриһөө таряашад сүлөөлэгдөө һэн.

Иигэжэ революционно ёһоор олонхи таряашадай эгээн шухала экономическа эрилтэнүүдые хангажа, манай ороной пролетариат таряашадтай байгуулһан холбоо барисаагаа бүри бэхижүүлһэн байна. Манай ороной хүдэлмэришэд болон таряашад иимэ бата бэхи холбоо барисаа байгуулжа шадаагүй һаа, өөһэдынгөө ангиин дайсадые үй бута сохижо, манай орондо социализм байгуулжа шадахагүй һэн.

Дотоодын контрреволюцида, гадаадын интервенцидэ эсэргүүсэн хэһэн тэмсэл соогуур хүдэлмэришэдэй болон таряашадай сэрэгэй-политическэ холбоо барисаан советскэ засагай тогтоһон түрүүшын жэлһээ эхилжэ бии боложо, хүгжэһэн юм. Энэ холбоо барисаан таряашадташье, хүдэлмэришэдтэшье аша туһатай байгаа. Юундэб гэхэдэ, Советскэ гүрэн ажалша таряашадые помещигүүд ба нюдарган баяшуудһаа хамгаалдаг байгаа. Тиихэдэ таряашад Улаан Армиие, промышленна центрнүүдэй хүдэлмэришэдые эдихэ юумээр хангагша һэн.

1919 оной март һарада болоһон партиин VIII съезд хадаа хүдэлмэришэн анги өөрынгөө бүхы ажал ябуулгада үгытэйшүүлдэ түшэглэжэ, дунда шадалтай таряашадтай бата бэхи холбоо барисаа байгуулха, нюдарган баяшуудтай үсэд шанга тэмсэл хэхэ гэһэн шиидхэбэри В. И. Ленинэй элидхэлээр абаа һэн. Энэ түүхэтэ шиидхэбэриие хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлгэ хадаа гражданска дайе амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ, социализмын илалтада шиидхэхы удхашанартай байһан юм.

***

Гражданска дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр «сэрэгэй коммунизмын» политикаһаа шэнэ экономическа политикада (нэптэ) орохо тухай һургаал заабари Ленин багша партиин X съездэ хэһэн элидхэл соогоо зохёоһон юм. Манай орондо социализм байгуулхын тулада хүдэлмэришэн анги таряашад хоёр өөһэд хоорондоо экономическа холбоо барисаатаа ленинскэ энэ сэсэн заабари дээрэ үндэһэлэн тогтоожо, бэхижүүлээ һэн.

Шэнэ экономическа политикын амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байхада, жэжэ бутархай үмсын ажахытай таряашадые социализмын замда оруулжа шадаха тайхамшагта кооперативна түсэбые В. И. Ленин зохёоһон юм. Хүдөө ажахые үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгахын тулада эгээн түрүүн хүндэ индустриие бүхы хэмжээгээрнь хүгжөөхэ хэрэгтэй гэжэ Ленин зааһан байна.

В. И. Ленинэй энэ сэсэн мэргэн һургаалаар зэбсэтжэһэн советскэ арад Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр ябажа, социалистическэ байгуулалтые таһалдуулхые хүсэһэн арадай дайсадые үй бута сохёод, ороноо индустриализацилха политикые амжалтатайгаар бэелүүлһэн, город хүдөө нютаг хоёрой хоорондохи үйлэдбэриин харилсаа холбоо бэхижүүлһэн байна. Хүндэ индустриие булюу ехээр хүгжөөһэнэй ашаар хүдөө ажахые коллективизацилха материальна арга нүхэсэлнүүд байгуулагдаһан юм. МТС-үүдээр дамжуулагдан хүдөө нютагууд шэнэ техникээр зэбсэглэгдэжэ эхилбэ. Имагтал нэгэдэхи табанжэлэй турша манай хүдэлмэришэн анги хүдөө ажахыда 154 мянган трактор, бусад хэдэн мянган хүдөө ажахын машина зэмсэгүүдые үгэһэн байха юм.

1929 онһоо эхилжэ орон доторнай колхозно хүдэлөөн хаа хаанагүй дэлгэрээ һэн. Һүүлшын мүлжэгшэ анги болохо нюдарган баяшууд усадхагдажа, колхозно байгуулалтын илахада пролетариадай диктатурын социальна үндэһэ һууринь хүдөөдэ бүри бэхижэһэн ба батажаһан байна. Колхозно таряашад Советскэ засагай бодото, бата бэхи түшэг тулгууринь болоо гэжэ партиин XVI съезд тогтоол соогоо тэмдэглээ һэн.

Манай орондо социализмын илаһанай ашаар хүдэлмэришэн анги колхозно таряашад хоёрой холбоо барисаан бүри бэхижэжэ, хүдэлмэришэдэй, таряашадай болон арадай интеллигенциин морально-политическэ нэгэдэлэй эшэ нүхэсэл Советскэ гүрэнэй түгэлдэр ехэ хүсэтэй ба илагдашагүй байлгын уг үндэһэн болон хүгжэбэ.

Хүдэлмэришэн ангиин ба таряашадай холбоо барисаанай бэхижэлгэ хадаа манай олонациональна гүрэнэй арадуудай ахадүүгэй хани барисаанай хүгжэхэдэ угаа ехэ удхашанартай байгаа.

Манай ороной олон арадуудай, тэрэ тоодо манай бурят-монгол арадай экономическа болон культурна гээгдэлые усадхаха, шэнэ ажабайдал байгуулха, өөрынгөө хүдэлмэришэн ангиие байгуулха хэрэгтэ ородой хүдэлмэришэн анги туйлай ехэ, бүхы талын туһаламжа үзүүлһэн байна.

Манай бурят арад революциин урда тээ промышленностьгүй, гээгдэнги, жэжэ бутархай хүдөө ажахытай байһаниинь мэдээжэ. Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр

Зэдын эхинэй бэлшээри дээрэ

эбли Будаевнагай малдаа гара- һаань урда ошожо уулзая, элдээ» гэлсэһээр агитатор комист Дымпиловтэй түргэ түргэн рганабди. Энэ малшанай байдаг эн Сэхир гэжэ газарта хүрэжэ, адань ошоторнай үглөөнэй 6 аа заа үнгэржэ байба.

ридоо хорёоһоо дүнгэжэрхёод, н тойрон харахадамнай хон кэгэшье мал харагданагүй. а жэгтэй юм, зуһаландаа Тэбли евна үшөө нүүжэ ерээдүй тай?—гэжэ һанан гэһээ, хорёо алай хоноһон янзатай, мүншье арад гэһэн бурят гэрһээ утаан ажа харагдана.

дэ татажа гэртэ ороходомнай л сагаан толгойтой, шэрбэгэр н һахалаа өөдэнь томожорхигүгшэнииэг янзын, харахада 70 наһанай үбгэн бидэниие угмэндэ андалдаад, хойморто гаһуухыемнай урина.

Вай таабай, Тэбли Будаевнамаана гээшэб?—гэжэ асуубабди.

нээ, тэрэтнай үүрэй хараалхаоло түрүүн, түрүүшын шубуууунаар малаа абаад ябашадаг л, мүнөө малынь холохон ябаёһотой,—гэжэ харюусаба.

Вай, тиигээ һаа али зүг барижа ол Тэбли Будаевнатай уулзади?

Энэ баруун хадын нюрганай урлын заахан жалга соо мүнөөябахаб гэнэ һэн. Үдэртөөл маондо ондоо газарта бэлшээдэг —гэжэ үбгэжөөл харюусаба.

эхи жалгынь алагта хүрэхэдэмтээ саана, хадын эбэртэ малай эжэ ябаха элихэн харагдаба. шьегүй малай бэлшээридэ хү- саада таладань һууһан Тэбли энэй хажууда хүрэбэбди.

Мэндэ сайн, Тэбли Будаевна,— э сайн, гэлдэжэ моринһоо буу- юугээр хөөрэлдөөгөө эхилхээ эжо ядан байтарнай «айлшад һаа эндэ ерэбэ гээшэбта? мабэлшээридэ ябахадамни хүн эдэггүй юумэл, юумэн болоүй юм аабза?—гэжэ Тэбли эн сошордонгёор асууба.

Үгы, болоһон юун байха һэм. нгаа малые хараха, тантайгаа элдэхэ, хүдэлмэриинтнай дүй элые мэдэжэ абаха, һүүлээрнь мал адуулагшадта хөөрэжэ хүсэлэнтэйбди,—гэжэ, агитаМонгол Дымпилов хэлэнэ.

алшье энэ ябанал даа,—гэжэ Будаевна эхилнэ.— Наһатай он намтай хөөрэлдэхэ юун баймал гээшэмнай харууһалхын, үүлхын хүсөөр хүсэтэй, тэнхээайдаг гэжэ мэдээтэй бэзэ. Би жал дээрэ 24 жэл хүдэлнэб, эй 19 жэлынь һаалиин мал хүдэлөөб. Һүүлэй тажэл соо гүрэндэ тушаагдаха һумал—сарнуудые харадагби.—

Хорин дүрбэн жэл... Та хэды байбта?

абин зургаа хүрөөб,—гэжэ эн харюусана.—Хуулиин ёһоор һаа гараа6, теэд һураһан юу- гээшэ һураар таташагүй гэдэгтэл, малһаа холодохол дурамни үгы. Нёдондо зуугаад толгой сарнуудые, һубай мал зундаа бэлшээн таргалуулжа, гүрэндэ тушаагаа һэмди. Тушааһан сарнууд соомни дундаһаа доошо хүсэтэй мал үгы байгаа һэн. Мүнөө жэлдэ 105 мал тушаажа абаад, нэгэшье толгой хороонгүй-

гөөр ондо оруулбаб. Эдээнээ намар болотор һайн бэлшээридэ гаргажа, тарган, дундаһаа дээшэ хүсэтэй болгожо тушааха хүсэлтэйб,—гэжэ Тэбли Будаевна хөөрэнэ.

Үнэндөөшье, энэ һүрэгэй гунатай, дүнэтэй сарнууд пэрдэгэр дүүрэн хээлитэй, үһэ даахяа унагааһан, садхалан янзын малнууд ябана.

Малайнгаа бэлшээриие ямараар эмхидхэдэг тухайнь хүгшэн адуулгашанһаа асуубабди.

—Манай нютаг малай бэлшээрээр баян юм, теэд тала байнал гээд малаа дурандань табижархиха хэрэггүй. Бидэнэр малаараа Хуурлиг гэжэ газарта үбэлжөөд, һүүлээрнь эндэ нүүжэ, һара тухай байдагби. Тиигээд эндэһээ 70—80 километрын газарта Бүтүү Зэдэ гээшэдэ нүүжэ ошодог байнабди. Бүтүү Зэдэ гээшэ һарьдагай захада юм, тиимэһээ ногоон оройтожо ургадаг тула мал эртэ абаашахада халсан байдаг.

Зунай сагта мал зүбөөр бэлшээхэ, харууһалха гээшэ тон шухала удхашанартай. Юуб гэхэдэ, үдэрэй халуунда һоно боргооһонһоо далда газар байлгахые оролдохо хэрэгтэй. Тиимэһээ үглөө үдэшын һэрюундэ, һүниндөө малые һайнаар адуулха хэрэгтэй. Үндэр хадын үбэр газарай ногоондо үдэрэй халуундашье мал һайнаар бэлшэжэ ябадаг. Һүүдэр модотой, үһа шиигтэй газарта ябуулхада тиирэжэшье байхадаа мал эдеэлдэг юм.

Теэд бэлшээриингээ газарые зүбөөр хубаарилха гээшэ аргагүй шухала. Үзүүр тунга ногоотой газарта мал үнгэрүүгээр ябуултажа, захаһаань захадань хүрэтэр бэлшээреэ гэшхэжэрхидэг юм. Тингүүлхэгүйн тула бэлшээриинь хубаарилжа, нэгэ газартань 3—5 хоног ябуулаад, һүүлээрнь ондоо тээ бэлшээжэ, ногоонь хүсэд эдюулхэдэ һайн. Бэлшээреэ һэлгэхэдэ, түрүүн ябуулһан газарай ногоон 5—6 хоног соо ургажа хүсэдэг. Һөөргэнь тэрээн дээрэ мал ябуулхада һайн.

Тиигээ һаа, ногооной хагдартар бэлшээри дуталдадаггүй. Адуу болон хони ямаае эбэртэ малай бэлшэһэн дээрэ ябуулха хэрэгтэй. Тиигээгүй һаа тэдэнэр ногооной узуураар эдижэрхидэг, эбэртэ малай хэлээрээ орёожо эдихэ юумэ үлөөдэггүй юм,—гэжэ хөөрэнэ.

—Аймагай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадалсажа, зунай бэлшээриин үедэ эбэртэ бодо мал бэлшээн таргалуулхадаа гүрэндэ тушаатараа толгой бүриинь шэгнүүрые 80 килограммаар нэмээхэ гэһэн уялта абаа һэмди. Энэ уялгаяа дүүргэхын тула мүнөөнһөөл оролдохо шухала байна. Нэгэшье үдэр малаа муугаар харууһалаа, садхаагаагүй һаа, тэдэнэй таргалалга удаардаг юм. Тиимэһээ зундаа ехэ халуун үдэрэй болоһон һаань, һүни орой болотор бэлшээхэ хэрэгтэй. Юуб гэбэл, һоно боргооһондо дайлуулжа, тиирэжэ гүйлдэһэн мал ехэ хүсэеэ гээдэг юм, тэрээниинь һүниндөө эдеэлүүлжэ олгохо хэрэгтэй байдаг.

Даажа абаһан 105 толгой малаа нэгэшье толгойн хоролтогүйгөөр, намар болотор үзүүр тунга ногоондо ябуулжа, һайтар таргалуулаад, гүрэндөө тушаахын тула бүхы хүсэеэ гаргахаб гэжэ Тэбли Будаевна хөөрөөгөө дүүргэбэ.

Закаменай аймагай «Коммунизм» колхоз аймаг соогоо эгээн томо малажалтай артель мүн. Энэ колхоз дотор Тэбли Будаевна шэнги дүй дүршэлтэй малшад, һааличад олон. Теэд, колхозой правлени малшадтаа һанаагаа ехээр табинагүй. Жэшээлхэдэ, Тэбли Будаевнагай байдаг байрын гэр тон муу. Ганса энэ бэшэ, бусад байрануудынь хуушарһан, заһабари хэгдээгүй байна. Малда һарабша, сарайнууд дуталдана.

Зунай сагта холын гүүртэнүүд дээрэ хүн үзэгдэдэггүй гэжэ малшадай зугааһаа ойлгогдоно. Гадна, мал адуулха хүнүүд дуталдана. Жэшээнь, 56 наһатай Тэбли Будаевна 105 толгой мал гансаараа харана. Энэ олон малые үдэр һүнигүй ганса хүнэй адуулха бэрхэтэй байһаниинь мэдээжэ. Ядахадаа колхозой правлени холынгоо гүүртэнүүдтэ малдаа эдюулхэ дабһа, хужарыень хүргэжэ үгэнэгүй.

Удаань агитатор Дымпилов хүгшэн адуулгашан хоёр партиин XX съездээр табигдаһан зорилгонууд тухай, уласхоорондын байдал тухай удаан саг соо хөөрэлдөө һэн.

«Коммунизм» колхозой правлениинхид Тэбли Будаева шэнги түрүү хүнүүдээ, бүхы малшадаа дэмжэн, туһаламжа хүргөөд байгаа һаа, гүрэндөө үхэрэй тарган мяха ехээр тушаажа байха аргатай.

Д. Аюшеев.

Санага нютаг, июнь.

Гусиноозёрск городой барилгашад

Гусиноозёрск городой барилгашад зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсаад, барилгынгаа темпые улам түргэдхэнэ.

Барилгашад энэ жэлдэ поликлиникын ехэ байшан, 8 квартиратай 3 гэр, аптекэ бүтээжэ, ашаглалгада тушаагаа. Барилгашадай коллектив партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаһан юм. Шахтёрнуудай клубые ноябриин 7-до, хүүгэдэй садай байшангые июлиин 1-дэ барижа дүүргэхэ, барилгын өөрынь үные нилээд химдаруулха, 5000 кубометр талмайтай байрын гэр ашаглалгада үгэхэ тухай уялга соонь хэлэгдэнэ. Абаһан уялгаяа саг соонь дүүргэхын түлөө барилгашад социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлнэ.

И. Фадеев.

Хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэбэ

Елизавета Алексеевна Большакова Кударын аймагай хэлхээ холбооной конторын почтальоноор олон жэлэй туршада ажаллаа һэн. Тэрэ өөрынгөө ажалда харюусалгатайгаар хандадаг, жэшээтэ почтальон байгаа. Газетэ болон бэшэгүүдые саг соонь ээдтэнь хүргэжэ, ажалшадай дунда хүндэтэй болоһон юм.

Байгша оной эхинһээ жэшээтэ почтальон Большакова «Союзпечатиин» киоскын наймаалагшаар томилогдоо. Эндэшье тэрэ һайнаар хүдэлмэрилнэ. Елизавета Алексеевна ном, газетэ худалдаха түрүүшын кварталай түсэбые 244 процент дүүргэһэн байгаа. Мүн хоёрдохи кварталай түсэб һайнаар дүүргэжэ байнхай.

Һаяхан нүхэр Большаковада хэлхээ холбооной управлениин зүгһөө баясхалан хүргэгдөө. Е. А. Большакова «Союзпечатиин» эрхим киоскер» гэһэн нэрэзэргэдэ, мүнгэн шанда хүртэбэ.

А. Сурмач.

Сабшалангаа һайжаруулна

Урда жэлнүүдтэ тэжээл багаар бэлэдхэһэнээ харалдаа абажа, Бичурын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени мүнөө жэлдэ сабшалангай ургасые дээшэлүүлхын түлөө ехэхэн хүдэлмэри ябуулна.

Тусхай звенонууд эртэ хабарһаа сабшалангай газар дээрэ паг шэбхэ ехээр гаргаад, мүнөө сабшалангаа уһалжа байна. Звеногой гэшүүд Б. Санжиев, Д. Дондубон, И. Цыдыпов болон бусад сабшалан уһалха даалгабаряа үдэр бүри дүүргэнэ.

Мүн тус колхозой Н. Ц-Д. Дондубоной хүтэлбэрилдэг кукуруза ургуулха звеногойхид үрэжэл һайнтай талмай дээрэ 150 гектар кукуруза квадратно-гнездовой аргаар тарижа дүүргэхээ байна.

Д. Тогошиев.

ТҮРҮҮ ҺААЛИШАН

Будэма Дамдинова арба гаран жэлдэ колхозойнгоо малажал дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, ниитын мал харууһалгын нилээд баян дүй дүршэлтэй, эрхим түрүү малшадай нэгэн болонхой. Мүнөө нүхэр Дамдинова Хориин аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой һаалишанаар хүдэлмэрилжэ, малай ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө бүхы арга шадалаараа оролдон ажаллана. Энэ һаалишан һүүлэй жэлнүүдэй туршада нютагай үүлтэрэй үнеэнһээ мянга гаран литр һү һаадаг болонхой.

Энэ жэлдэ малайнгаа үбэлжэлгые эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, харууһалжа байһан 13 үнеэдээ тобир тарганаар хүхэ ногоон зүлгэдэ гаргаад, үнеэн бүриһөө тугалнуудые абажа, хоролтогүйгөөр, эхэһээнь һалгаан түлжүүлжэ байна.

Һаалишан Дамдиновагай ажаллажа байһан колхоздо малайнь үбэлжэлгэ тиимэшье элбэг тэжээлтэйгээр үнгэрөөгүй юм. Эндэ тэжээлэй асуудал үшөөл хүсэд һайнаар шиидхэгдээгүй. Үбэлжэлгын үедэ үбһэн, зелёнкошье, кукурузын шэмэтэ силосшье тон бага һэн. Тиигэбэшье, Будэма Дамдинова, үнеэдэйнгээ харууһа, эдеэлүүлгые һайнаар оролдон эмхидхэжэ, тэжээлээ тааруулжа гаргашалдаг, тиихэдэ концентрированнэ тэжээлээ буйлуулжа үнеэдтэ эдюулдэг дээрэһээ энэ жэлэй найма һарада үнеэн бүриһөө 866 литр һү һаагаа. Мүнөө нүхэр Дамдинова ажахын жэлэй эсэс болотор үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха гэһэн социалистическэ уялга абанхай.

—Хэрбээ манай үнеэдые бардам тэжээлээр, илангаяа кукурузын шэмэтэ силосээр хангаад һаабал жэлдээ 2500—3000 литр һү үгэхэл даа. Минии зарим һайн үнеэд үнгэрэгшэ жэлдэ 2000—2500 литр һү һаалгаа,—гэжэ нүхэр Дамдинова хэлээд саашань ингэжэ үргэлжэлүүлнэ.—Зунай сагта манай үнеэд гандангигүй, бороогүй жэлдэ талын муу ногоонһоо бэшэ юумэ эдинэгүй. Харин нэмэлтэ ногоон тэжээл, мүн концентрат буйлуулжа эдюулээ һаа ехэл һүн абтаха һэн даа.

Мүнөө Дамдиновагай хүдэлдэг фермэ хүхэ ногоон хээрынгээ зуһаланда буужа ерэнхэй. Тиихэ зуураа зунай бэлшээриие һайнаар эмхидхэхын тулада Будэма һаалишан сугтаа хүдэлмэрилжэ байһан нүхэдтэеэ оролдодог, адуулгашанда хаана, хайшан гэжэ адуулхыень ходоодоо захижа, хэлэжэ байдаг юм.

—Бидэнэр зунай үедэ үдэртөө үнеэн бүриһөө 8—12 литр һү һаахын түлөө оролдохобди,—гэжэ Будэма һаалишан зуһаландаа буухадаа нүхэдтөө хэлээ һэн. Теэд мүнөө нүхэр Дамдинова, тэрээнтэй сугтаа хүдэлмэрилдэг һаалишад Норжима Балбарова, Долгор Жамьянова, Мария Корнакова болон бусад үдэртөө үнеэдһээ хахад пүүд һү һаажа байна.

Ц. Дандаров.

Юундэ хуурай газарта кукуруза таригдааб?

Мүнөө жэлэй тарилга республикымнай колхозуудта дүүргэгдэжэ байна.

Мүн Курбын МТС-эй харьяата Маленковой нэрэмжэтэ колхозой бригаданууд юрэнхы дээрээ хабарайнгаа тарилга дүүргэхэ болоо. Гэбэшье, манай 2-дохи таряанажалай бригадада һаяхан болотор кукуруза үшөө таригдажа дүүргэгдээгүй байба. Арбаад үдэрэй саада тээ кукуруза таригдахаар 50 га газар бэлдэгдэһэн байгаа. Теэд һая болотор эндэ ямаршье хүдэлмэри хэгдээдүй, механизаторнуудай хахалһан газар үни заяанда хаташоо. Манай бригадые хангаха уялгатай нэгэдэхи тракторна бригадын бригадир нүхэр Белыхтэ кукуруза тариха газар хатахаяа байна гэжэ үдэр бүхэндэ хэлэгдэдэг һэн. Теэд 10 гаран хоногто трактор эльгээгдээгүй. Иимэ ушарай болоод байхада нүхэр Белых хүршэ Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлдэг зарим тракторнуудаа бригададамнай эльгээхэ аргатай байгаа.

Нүхэр Белых гэгшын тракторна бригада мүн энэ колхозые хангадаг. Жэлһээ жэлдэ Калининай нэрэмжэтэ колхоздо олонхи, һайн тракторнуудаа ябуулаад, манай бригадада анхаралаа табидаггүй. Энэ зайшалаа бригадир мүнөөшье жэлдэ табяагүй.

МТС-эй главна агроном нүхэр Ярославский эндэмнай һаяхан ябаһан аад, үглөөдэртэнь трактор эльгээхэб гээд үсэгэлдэр болотор эльгээгээгүй.

Тиибэшье һаань ёһын тэдысэ уржадэр 50 га тухай газарта минии үргэн рядтайгаар кукуруза таригдаба.

Колхозой хэрэгтэ ингэжэ хайша хэрэгээр хандадаг зайшал жэлһээ жэлдэ үзэгдэдэг юм. Жэшээнь, нёдондо газар хахалаад, кукуруза таринггүй юһэ хоноо бэлэй. Тиин газарайнь хаташаһанһаа боложо, ургаса ургаагүй һэн. Үндэр ургаса абаха хэрэгтэ МТС-эй хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө иимэрхүүгээр хандадаг ушар ходол үзэгдэдэг. МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд эдэ бүгэдые мэдэжэ байгаад, бодото хэмжээ абадаггүй, дутагдалаа усадхажа, колхозой ажал һайжаруулхые юрэдөө оролдодоггүй.

МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд энэ дутагдалаа усадхаха тушаа дары хэмжээ абахаар болоо.

Б.-Н. Дамбиев, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай 2-дохи бригадын бригадир.

Механизаторай ажалай жэшээ

Хэжэнгын аймагай Чесаныш МТС-эй залуу механизатор Петр Потеев КДП-35 маркын тракторaaр кукуруза квадратно-гнездовой аргаар тарина. Үдэр соо 10 гектар тариха аад, 15—17 гектар тарижа, үдэр бүриингөө даалгабари 150—170 процент дүүргэнэ.

Мүн механизаторнууд В. Степанов, С. Ринчинимаев, Ц. Даржаева, Ц. Васильев, С. Булхаев ажалай һайн жэшээ харуулна.

А. Михайлов.

, манай Бурят-Монгол хүгһалбарһан индустриально-колорон болоо. Мүнөө республиторнай 300 гаран томо проенна предприятинууд, 241 з, 3 совхоз, 38 МТС-үүд хүдэлайна. Колхозуудай поли дээрэ мянга гаран трактор, тай мянга гаран комбайн ба олон мянган хүдөө ажахын нанууд хүдэлнэ. Колхозно байлтын илаһанай ашаар колхоз колхознигуудай олзо жэлһээ ургана, тэдэнэй культурна эн ехээр дээшэлээ.

л культурaaя хүгжөөлгэдэ бурад ехэ амжалтануудые туйМүнөө республика доторнай шахуу һургуули, 20 шахуу тусдунда, 2 дээдэ һургуулинууд, урын научно-шэнжэлэлгын инхүдэлнэ. Бурядуудай дундаюун бэлигтэй уранзохеолшод, нууд, композиторнууд, ураншад урган гараа. Арадай н бүхы һалбаринуудта олон мэргэжэлтэд хүдэлнэ. Реска доторнай 200 шахуу научдэлмэрилэгшэд ажаллана. Тэ 90 гаранинь бурядууд юм. һадаа Коммунистическэ парлeнинскэ национальна политизүбөөр бэелүүлһэнэй аша үрэ болоно.

***

дэлмэришэн ангиин ба колхозтаряашадай холбоо барисаан ороноо хамгаалгын Агууехэ й шэрүүн хатуу туршалгые нтатайгаар дабажа гараа. Эхэ мнай туйлай ехэ аюулай тохододо хүдэлмэришэд болон тад бата нэгэдэлээ улам бэхиэ, түрэл партияа тойрон нягтаар жагсажа, Эсэгэ оромгаалгын дайниие илалта түөр дүүргээ бэлэй.

ай хойто тээхи үе соо Коммическэ партиингаа зааһан заргашаа дабшажа, ажалай алгые гарган, дайгаар һандаргагдаһан ажахыгаа богонихон болзор соо һэргээн бодхоогоод, социалистическэ экономико ба культурые хүгжөөлгэдэ шэнэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа.

Хүндэ индустриие бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ гэһэн ленинскэ генеральна хараа шугам манай орондо хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэнэ. Энээнэй ашаар 1955 ондо 1940 онойхитой сасуулхада 3,2 дахин ехэ промышленна продукци үйлэдбэрилэгдөө. Промышленностиин талаар табадахи табанжэлэй түсэб дүрбэн жэл дүрбэ һара соо дүүргэгдээ.

Хүндэ промышленностиие хүгжөөлгэдэ туйлаһан амжалтануудтаа үндэһэлэн, Коммунистическэ партимнай хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые эрид хүгжөөхэ асари ехэ зорилго табяад, бэелүүлжэ байна. Социалистическэ промышленность хүдөө ажахые оньһото техникээр таһалгаряагүйгөөр хангана. Дайнай хойто тээхи табанжэлнүүдэй туршада хүдөө ажахыда (15-най хүсэтэй) 1100 мянга гаран трактор, 300 шахуу мянган комбайн, хэдэн зуу мянган ашаанай машинанууд ба бусад хэдэн зуугаад мянган хүдөө ажахын машинанууд эльгээгдээ.

Хүдөө ажахые техникээр хангахаһаа гадна, хүдэлмэришэн анги дүй дүршэлтэй кадрнуудаар таряашадта ходо туһалжа байдаг. 1929 ондо хүжэ үргэлжэ коллективизациин боложо байһан үедэ хүдэлмэришэн анги өөһэдынгөө зэргэһээ 25 мянган эрхим һайн түлөөлэгшэдөө хүдөө эльгээһэн байна. Тэдэнэр деревниие социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилгахадань ажалша таряашадта угаа ехэ туһаламжа үзүүлһэн байна. 1933 ондо МТС-үүдэй дэргэдэ эмхидхэгдэһэн политотделнүүдтэ хүдэлмэрилхын тулада Коммунистическэ парти өөһэдынгөө зэргэһээ дүй дүршэлтэй 17 мянган партийна хүдэлмэрилэгшэдые колхозуудта туһалхаар эльгээжэ, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлгэдэ тон ехэ туһа хүргөө һэн.

КПСС-эй XIX ба XX съезднүүдэй хоорондохи үе соо хүдэлмэришэн анги колхозно таряашад хоёрой хоорондохи холбоо барисаа саашадань бэхижүүлхын тулада манай парти угаа ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Хүдөө ажахы тухай асуудалые КПСС-эй Центральна Комитет энэ үе соо дүрбэ дахин хаража үзөөд, хүдөө ажахын үйлэдбэриин хэдэ хэдэн һалбаринуудай задагай муу байдалые усадхаха тушаа бодото хэмжээнүүдые абаа.

Хүдөө ажахые түсэблэхэ шэнэ турим тогтоолго колхознигуудай эдэбхиие, зохёон байгуулхы үүсхэлые нилээд ехээр бадаруулаа. Хүдөө ажахын продукци бүри ехээр үйлэдбэрилхэдөө колхозууд болон колхознигууд материальна талаараа улам ехэ урма хэшээлтэй болгогдоо, хүдөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэлэй болон худалдан абаха сэнгүүд ехэ болгогдоһон байна. Хүдөө ажахые техническэ талаарнь хангалга нилээд һайжараа. Колхозууд, МТС болон совхозуудые эмхидхэлэйнь талаар бэхижүүлхын тулада мэргэжэлтэй хүтэлбэрилхы кадрнууд, коммунистнууд, партийнабэшэ хүдэлмэрилэгшэд, агрономууд болон зоотехнигүүд городуудһаа, промышленна центрнүүдһээ колхозуудта хүдэлмэрилхэеэ эльгээгдээ. МТС-үүд механизаторнуудай саг үргэлжын кадрнуудтай болоо. МТС-үүд хүтэлбэрилхы болон инженерно-техническэ кадрнууд олонтой болоо. Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ гүрэнэй зүгһөө бүри ехэ мүнгэн зөөри һомологдоно. Һүүлэй хоёр жэл соо 33 миллион гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглагдаа. Кукуруза тарилга нилээд ехээр үргэдхэгдөө.

Эдэ бүхы хэмжээнүүдэй бэелүүлэгдэһэнэй ашаар хүдэлмэришэд болон колхозно таряашадай холбоо барисаан улам бэхижээ, советскэ арадай ажабайдал улам һайжараа. Үнгэрһэн табадахи табанжэлэй туршада колхознигуудай бодото олзо доходынь 50 процентээр ехэ болоо, хүдэлмэришэд, албахаагшадай бодото салин хүлһэн 39 процентээр ехэ болоо.

Советскэ ниитын, гүрэнэй байгуулалтын саашадаа бэхижүүлэгдэһэн, хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай хоорондохи холбоо барисаанай, СССР-эй бүхы арадуудай хани барисаанай ба ахадүү ёһоной хани харилсаанай улам бүри бэхижэһэн ябадал хадаа тоосоото үе соо Коммунистическэ партиин хэһэн хүдэлмэриин эгээн шухала дүнгүүдэй нэгэниинь гэжэ КПСС-эй XX съезд тоолоһон байна.

«Ажахынгаа социалистическэ системын булюу һайндань түшэглэн, бүтээн гаргадаг продукциин хүн бүхэндэ хүртэдэг хэмжээнэй талаар эгээл хүгжэлтэтэй капиталистическэ оронуудые хүсэхэ ба ахижа гараха гэһэн Советскэ Союзай экономическа гол зорилгые амгалан ёһоной экономическа мүрысөөнэй замаар ябажа, түүхын тон богони болзорто шиидхэхын түлөө тэмсэлээ үсэд шангаар үргэлжэлүүлхэ шухала» гэһэн зорилго партиин XX съезд советскэ арадай үмэнэ табиһан байна.

Хүндэ индустриие, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые булюу түргэнөөр хүгжөөхэ гэһэн ленинскэ заабариие хүтэлбэри болгон, хүндэ индустриин, нэн түрүүн хара ба үнгэтэ металлургиин, нүүрһэнэй ба нефтяной промышленностиин, энергетикын, машина бүтээлгын, химическэ продуктнуудые ба барилгын материал үйлэдбэрилгые түрүүлүүлэн хүгжөөлгые саашадаашье заатагүйгөөр хангаха зорилго зургаадахи табанжэлэй түсэбэй гол зорилгонуудай нэгэн болоно. 1960 ондо 53 миллион тонно шэрэм, 68,3 миллион тонно булад, 52,7 миллион тонно прокат хайлуулха, 593 миллион тонно нүүрһэ, 135 миллион тонно нефть абаха, 320 миллиард киловатт-час электроэнерги абаха, 200 мянган металл отолдог станогуудые, 322 мянган тракторнуудые бүтээн гаргаха, 363 миллион метр ноoһон бүд, 455 миллион паар гутал ба бусад олон тоото зүйлнүүдые бүтээн гаргаха зорилго хүдэлмэришэн ангиин үмэнэ табигдана. Шэнэ табанжэл соо капитальна барилганuудта, шэнэ завод, фабрикануудые, ехэ ехэ электростанцинуудые барилгада аяар 990 миллиард түхэриг һомологдохо байна.

Техническэ дэбжэлтэ туйлаһанай, нэн түрүүндэ машинануудые болон түхеэрэлгын паркые саг үргэлжэ һайжаруулжа, үйлэдбэридэ үлэмжэ һайн технологи нэбтэрүүлһэнэй, үйлэдбэриин процессүүдые комплексноор механизацилһанай ба автоматизацилһанай, бии байгаа түүхэй эдээ, энергетическэ ресурснуудаа үлэмжэ хүсэдөөр хэрэглэһэнэй ашаар эдэ ехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ гэжэ зургаадахи табанжэлэй түсэб хүдэлмэришэн ангиин үмэнэ табина.

Ороһо таряа ургуулан абалга 1960 ондо 11 миллиард пүүд хүргэхэ, кукурузын тарилгын талмайе 28 миллион гектар хүргэхэ, һү, мяха абалгые хоёр дахин ехэ болгохо, мүн малажалай бусад продуктнуудые, хлопок, лён, сахарна свёкло, хартаабха болон овощь ехээр тарижа, баян ургаса абаха зорилго хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй үмэнэ табигдаа. Тиихэтэй хамта арадай ажахын зарим нэгэн һалбаринуудта, илангаяа хүдөө ажахыда ехэ дутагдалнуудай бии байһые съезд элирүүлээд, тэдэ дутагдалнуудые усадхаха зорилго табяа.

Зургаадахи табанжэл соо ажалшадай ажана байдал улам һайжарха, советскэ наука болон культура бүри үндэр шатада хүгжэн гараха юм. Шэнэ табанжэлэй туршада хүдэлмэришэд болон албахаагшадай бодото салин хүлһэн 30 тухай процентээр, колхознигуудай олзо доход 40 процентһээ бага бэшээр дээшэлүүлэгдэхэ байна. Мүн энэ үе соо хүдэлмэришэдэй болон албахаагшадай ажалай үдэр долоон часай болгогдохо юм. Хүдэлмэришэд болон албахаагшадай амаралтын, һайндэрэй урда тээ ажалай үдэрые 6 часай болгохо, 16—18 наһатай залуушуулай ажалай үдэрые 6 час болгохо гэһэн съездын шиидхэбэри бэелүүлэгдэжэ байна.

Манай ороной хүдэлмэришэд, колхознигууд, бүхы ажалшад КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бүримүһэн һайшаагаад, шэнэ табанжэлдэ партиингаа табиһан ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын ба болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө шармайн тэмсэжэ байна.

***

Советскэ Союзай 40 шахуу жэлэй түүхэтэ дүй дүршэлөөр шалгагдаһан хүдэлмэришэн анги таряашад хоёрой холбоо барисаан уласхоорондын угаа ехэ удхашанартай юм.

Хүдэлмэришэн анги ба таряашадай холбоо барисаа байгуулха ба бэхижүүлхэ талаар советскэ арадай туйлаһан революционно дүй дүршэл, СССР-тэ туйлагдаһан бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удхашанартай социализмын илалтанууд, арадай демократиин оронуудтахи социалистическэ байгуулалтын амжалтанууд хадаа эб найрамдалай, демократическэ эрхэ сүлөөгэй, национальна бээ даанхай байдалай түлөө, империалистическэ дарлалтаһаа сүлөөрэлгын түлөө эрид шууд тэмсэлдэ капиталистическэ, колониальна ба дулдыданги оронуудай оло миллион ажалшадые зоригжуулна.

М. КАЛАГАНСКИЙ,
С. БАДМАЕВ.

США-да хэн яаралтайгаар зэбсэглэхые хүсэнэб

ТОДОРХОЙ ТОО БАРИМТАНУУД

—Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ США-гэй 340 миллиард үлүүтэй долларынь дайн сэрэгэй хэрэглэлдэ зорюулагдан гаргашалагдаа;

—Жэл бүри 40 миллиард үлүүтэй доллар мүнгэ зөөринь сэрэгүүдые зэбсэглүүлхэ ба хангаха хэрэгтэ гаргашалагдана;

—Жэлһээ жэлдэ 2 миллиард тухай доллар мүнгэ зөөринь атомна бомбонуудые бүтээлгэдэ зорюулагдажа гаргашалагдана;

—Гадаадын гүрэнүүдтэ сэрэгэй «туһаламжа» болгогдон жэл бүри 5 миллиард шахуу долларынь гаргагдадаг байна.

Үшөө нэгэ тоое абаад үзээ. Дайнай хойто тээхи юһэн жэлэй (1946—1954 онуудай) турша соо американска монополинууд 160 гаран миллиард доллар сэбэр ашаг олзо оруулаа. Тэрэнэй горьтойшог хубинь сэрэгэй захилнуудаар ороһон байха юм. США-гэй хэниинь яаралтайгаар зэбсэглэхые хүсэдэг байһаниинь сэрэгүүдээ хороохо асуудалые шиидхэлгэ хэндэ хохидолтой байһыень дээрэ дурсагдаһан тоо баримтанууд эли тодоор гэршэлэн харуулна.

СЭРЭГЭЙ КОНЦЕРНЭНҮҮД БА ТЭДЭНЭЙ АШАГ ОЛЗО ТУХАЙ

«Манай сэрэгэй программа мүнөө манай экономикын ба национальна политикын эгээн һайн шэнжэнь болоно» гэжэ американска «Нейшн» журнал бэшэнэ. Нээрээшье, дэн ехээр нэмээгдэһэн зэбсэгтэ хүсые тэдхэлгын талаар правительствын хэдэг захилнууд угаа ехэ болоод, буу зэбсэг бүтээдэг промышленностиин саашадаа хүдэлмэрилхэ арга олгоно. Гансал Пентагон (сэрэгэй зургаан) США-гэй промышленностиин бүтээн гаргадаг бүхы зүйлнүүдэй 20 гаран процентыень хэрэглэнэ; тэрээнһээ гадна, атомай хүсэ ашаглаха хэрэг эрхилдэг комисси, гадаадын гүрэнүүдтэ сэрэгэй «туһаламжа» үгэхэ хэрэг эрхилдэг комисси мүн лэ сэрэгэй захилнуудые тараадаг байна.

Зэбсэгүүдые үйлэдбэрилгэ монополинуудта ехэ ашагтай юм. Правительственна органууд сэрэгэй захилнуудые тараахадаа мүнгэ гамнадаггүй. Сэрэгэй концернэнүүд худалдан абагшадайнгаа хэд байһые (правительственна органууд) харагдаа абажа, өөһэдынгөө продукцида үндэр үнэ сэн тоггоодог. Танк, ехэ буу гэхэ мэтэ «товарнуудай» дэлгүүр дээрэ наймаалагдадаггүй, худалдан абтадаггүй, тиимэһээ худалдаа наймаанай хуули ёһондо ородоггүй хадань—монополинууд дуран соогоо сэн тоггоодог байха юм.

Сэрэгэй концернэнүүдэй үйлэдбэрилжэ үгэдэг буу зэбсэгүүдэй үнэ сэн дэлхэйн хоёрдохи дайнай үеынхиһээ һураггүй дээшээ болонхой. Жэшээлхэдэ, ябган сэрэгэй дивизиие зэбсэгжүүлгын үнэ сэн 19 миллионһоо 80 миллион доллар хүрэтэр нэмэхэдэнь, хуягта дивизиинхид —40-һөө 200 миллион доллар хүрэтэр нэмээ.

Сэрэгэй концернэнүүд буу зэбсэгүүдые тон үнэтэйгөөр худалдажа, һанаанда орохоор бэшэ ехэ ашаг олзо оруулдаг байна. США-гэй томо гэгшын зуун компани правительственна бүхы сэрэгэй программын гурбанай хоёр хуби шахууе дүүргэнэ. Эдэ монополинууд сэрэгэй-промышленна ехэ концернэнүүд болоо. Багсаан бодожо үзэхэдэ, «Дженерал электрик» гэжэ электротехническэ корпорациин бүтээн гаргадаг бүхы зүйлнүүдэй гурбанай нэгэ хубиһаа табанай хоёр хуби хүртэрхинь, американска алюминиин трестнүүдэй бүтээн гаргадаг зүйлнүүдые 45—60 процентнь, булад хайлуулдаг «Юнайтед Стейтс стил» гэдэг компаниин бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэй 25 процентнь сэрэгэй эмхи зургаанай мэдэлдэ ородог байба. «Дженерал моторс» гэжэ эгээн хүсэтэй американска промышленна компани тушаа хэлэбэл, мүнөө тэрэнэй үйлэдбэрилэн гаргадаг зүйлнүүдэй ехэхэн хубинь—самолёдууд, танкнууд, ехэ буугай һомон, реактивна двигательнүүд болоно. Сэрэгэй хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилжэ мэргэжэһэн промышленностиин бүхэли һалбаринууд бии байдаг. Жэшээнь, самолёдуудай талаар ниитэ захилнуудһаа сэрэгэй захилнуудай удельнэ хэмжээн 1955 оной һүүл багта 82 процент болоһон байгаа.

Промышленна томо корпорацинууд, сэрэгэй концернэнүүд бүхы ашаг олзын горьтой хубиие абадаг байна. США-гэй үйлэдбэрилэн болбосоруулдаг промышленностиин талаар абабал, томо (тус бүридөө 100 гаран миллион доллар зөөритэй) компанинууд 1947 ондо бүхы ашаг олзын 42 процентые, 1953 оной тэнгһээ уратша—57 процентые эзэлһэн байгаа.

«Дженерал моторс» мүнөө хамагһаа ашаг олзотой компани болонхой. Энэ компаниин олзонь (налогуудаа түлэһэнэй һүүлээр) ашаглагдажа байгаа мүнгэ зөөриин гурбанай нэгэ хубиһаа доошо бэшэ болодог байха юм. Сэрэгэй контрактнуудһаа орохо «хуулита» ашаг олзын дээдэ захань 6 процент болохо ёһотой. Гэхэ зуура «Дженерал моторс» реактивна двигательнүүдые үйлэдбэрилхын тула авиациин министерствын хэһэн захилнуудһаа орохо ашаг олзын 40 шахуу процент, авиационно двигательнүүдтэ хэрэгтэй свечьнүүдые үйлэдбэрилхэ захилнуудһаа орохо ашаг олзын 36,2 процентые абаһан байна. «Дженерал моторс» ягаад иимэ ехэ ашаг олзо олохо аргатай болооб? «Дженерал моторс» компаниин захиргаанай гэшүүнэй тушаал даахынгаа хажуугаар авиационно үйлэдбэриин хэрэгые эрхилхэ правительственна управлениин түрүүлэгшэ байһан Х. Р. Бойер гэгшэ тэрэ «коммерческэ нюуса хэрэг» тухайда олон юумэ хөөрэжэ болохо байгаа.

Тон мэхэтэйгээр тогтооһон налогой системэһээ американска монополинууд ехэ ашаг олзодо хүртэһэн байна. Предприятинуудайнгаа үные 20—30 жэлэй орондо, 5 жэл соо амортизацида гаргаһанда тоолохыень сэрэгэй захил бүтээхын тула заводуудаа үргэдхэдэг эзэдтэ зүбшөөрдэг. Ашаг олзоһоо абтадаг амортизацида зорюулагдаһан мүнгэ зөөридэ налог һомологдодоггүй юм. Корейдэхи дайнай эхилхэһээ хойшо үнгэрһэн табан жэл соо США-гэй зохихо правительственна органууд предприятинуудай түргэдхэгдэһэн амортизацида дүн хамта 30,5 миллиард доллар гаргахыень промышленна компанинуудта зүбшөөрһэн байна. Тиин ашаг олзодо һомологдохо олон миллиард доллар хэмжээтэй налогые правительствын зүгһөө хороогоо.

США-гэйхид буу зэбсэгүүдые худалдажа, гадаадын худалдаа наймаандахи улам һүжэржэ байгаа бэрхэшээлнүүдые зайсуулха һэдэлгэ гаргана. США-гэй баяшуул американска сэрэгэй концернэнүүдһээ танкнууд, самолёдууд, ехэ буунууд болон бусад зэбсэгүүдые худалдажа абахыень союзнигууд ба дахуулнуудаа баадхана. США-гэй монополинууд тиигэжэ тон ехэ ашаг олзо оруулдаг байна.

США дотор ехээр эмхидхэгдэһэн зэбсэглэлгын хэндэ ашагтай туһатай байһыень иимэ баримта гэршэлнэ гэбэл: 1940 ондо США дотор нэгэ миллиард ба дээшэшье капитал зөөритэй 31 концерн байһан аад, 1952 ондо 66 болоһон юм. Концернэнүүд-миллиардернүүд 660 мянган американска корпорацинуудай оройдоол нэгэ соото процентнь байгаад, бүхы эдэ корпорацинуудай мүнгэ зөөриин 75 үлүүтэй процентые мэдэлдээ оруулонхой.

БАЯЖАҺАН ГЕНЕРАЛНУУД

США-да һаяшаг болотор миллитаристнууд үгы байһан юм. Харин мүнөө тиимэшүүл тэнжэн гараад, нүлөө ехэтэй сэрэгэй зэргэ хэргэмтэд болонхой. Сэрэгэй тиимэ хэргэмтэд Англидашье, Францидашье байхагүй. Тиимэрхүү юумэн Германида урдань бии байгаа, зүгөөр США-дахи сэрэгэй зэргэтэд немецкэ юнкернүүдһээ ондоо юм—эдэнэр сэрэгэй хэрэгтэ бэеэ үгэгшэд бэшэ, харин долларта шунаһан хүнүүд болоно. Сэрэгэй мэргэжэлые албанай хэрэг болгоһон американска 147 мянган офицернүүд тухайда бэшэ, доодо зэргын офицернүүд тухайдашье бэшэ, харин дээдэ зэргын генералнууд тухай хэлэгдэнэ.

Баяжаһан генералнууд тушаалһаа гаража ошоходоо жэл дотор 20 мянган доллар хүрэтэр пенси абаад, һүүлээрнь президентнүүд, вице-президентнүүд, томо кампанинуудай директорнүүд болодог байха юм. Америкын хэблэлдэ бэшэгдэһэнэй ёһоор, сэрэгэй захилнуудые бүтээдэг 100 томо корпорацинуудта бултандань тушаалһаа гараһан генералнууд бии байгаа. Эдэ генералнууд пенсидэ байдаг болобошье, заримдаа США-гэй президентын салинһаа (жэл соо 100 мянган доллар) дутуугүй—угаа ехэ салин абахаар шадалтай юм гэжэ американска хэблэл ёгтолон бэшэнэ. Армиие хангаха управлениин толгойлогшо байһан генерал Кэмпбелл мүнөө «Интернейшнл харвестер» компаниин президент, «Кертисс-Райт» гэжэ авиационно томо компаниин, үшөө хэдэн компанинуудай директор болонхой. Урдань правительствын хэдэ хэдэн шухала тушаалнуудые даадаг байһан генерал Клей мүнөө «Дженерал моторсын» директор, атомна бомбын проектые ударидадаг байһан генерал Гровс мүнөө буу зэбсэгүүдые үйлэдбэрилдэг «Сперри-Ренд» компаниин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн болоһон байха юм.

Тусхай мэдээнэй ёһоор, 1953 оной январьһаа 1955 оной июнь хүрэтэрхи үе соо сэрэгэй контрактнуудай 94 процентнь эли бэшээр, нюуса үтэсэлгын гуримаар баталагдаһан байба. Тушаалһаа гараһан полковник Нелетт гэгшэ үгэсэлнүүдые хэдэг гурим тухайда иигэжэ бэшэнэ: сэрэгэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргадаг компани «тушаалһаа гаранхай генерал, өөһэдынгөө президент А гэгшые генерал Б гэгшэтэй, (энэнэй һуури эзэлхэ хүн) уулзахын ба контрактаа үргэлжэлүүлхэ тухайда хөөрэлдэхынь тула Пентагон эльгээнэ».

Тиимэ нюуса хэрэгүүдэй олонхи мэдэгдээгүй зангаараа үлэдэг болобошье, зарим нэгэн тухайдань хэблэлдэ гарашадаг байха юм.

Американска хэблэлэй мэдээсэлнүүдһээ харахада США-дахи нүлөө ехэтэй бүлэгүүд СССР-эй зэбсэгтэ хүсэнүүдые дахинаа ехээр хороохо тухай Советскэ правительствын шиидхэбэридэ харюу болгожо сэрэгүүдээ хороохын тула хэмжээ абаха хүсэлэнгүй байна. Тэдэ бүлэг хүнүүд зэбсэгүүдые хороохо, атомна ба водородно зэбсэг хорижолхо хэрэгые монополинуудай хэмһээ ехэ ашаг олзо оруулхадань сэхэ аюул тохёолдуулха ябадал гэжэ тоолоно.

Сэрэгэй концернэнүүд ба сэрэгэй зэргэ хэргэмтэд хадаа США-гэй засаг баригша бүлэгүүдтэ ехээр нүлөөлдэг, яаралтайгаар зэбсэглэжэ үргэлжэхыень баадхадаг, сэрэгүүдые хороохо асуудал шиидхэлгэдэ һаад тойбо татадаг, хархис хүсэнүүд болоно.

В. ЧЕПРАКОВ.

ДРВ-дэхи ирригационно барилга

ХАНОЙ, июниин 12. (ТАСС). Вьетнамай Демократическа Республика дотор уһанай үертэй тэмсэхэ ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Хэтэ заяанһаа хойшо уһанай үер таряашадые тоолошогүй ехэ хохидолдо оруулһан байха юм. ДРВ-гэй правительствын шиидхэбэреэр уһанай үертэй тэмсэхэ централна комитет байгуулагдаа. Тус комитет хадаа ирригационно хүдэлмэринүүдые түсэблэхэ ба эмхидхэхэ, тус хүдэлмэринүүдые хэхэдэнь таряашадта материальна туһаламжа хүргэхэ байна.

Ирригациин болон барилтын министерствын мэдээнүүдэй ёһоор, үнгэрэгшэ жэлдэ уһанай үер зайсуулха зорилготойгоор 13 миллион кубометр газарай хүдэлмэри хэгдэһэн ба 200 мянга гаран кубометр шулуун табигдаһан байна. Бүхы дээрээ 3 мянга гаран километрын газарта даамба заһабарилагдаһан ба шэнээр баригдаһан байна.

Мүн энэ жэлдэшье хура бороогой орожо эхилхэһээ урид ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Мартһаа мүнөө үе хүрэтэр даамбанууд болон хаалтануудые заһабарилха ба бариха талаар 15 миллион гаран кубометр газарай хүдэлмэри хэгдээ. Эдэ бүхы хадаа уһанай үерэй аюулые нилээд бага болгохо арга олгоно.

Советскэ туристнууд Австри ошоо

ВЕНА, июниин 12. (ТАСС). Бүлэг советскэ туристнууд үсэгэлдэр Австрида хүрөө. Элдэб олон янзын мэргэжэлтэй 30 советскэ гражданинууд зунайнгаа амаралтын үедэ Австриин түүхэтэ болон культурна юумэнүүдтэй танилсаха, австрийска туристска бюрогой табиһан программын ёһоор советскэ туристнууд Австриин столица—Венэдэ дүрбэн үдэр байгаад, удаань Ленц, Зальцбург, Клагенфурт, Грац болон бусад городуудаар ябаха байна.

ХИТАДАЙ ҺОНИНУУД

ПЕКИН, июниин 12. (ТАСС). Баоцзи-Чэнду гэдэг түмэр замай Баоцзиһаа Фынсян хүрэтэрхи 110-километрын түмэр харгын участогые электрофикацилха талаар Хитадта түрүүшынхеэ хэгдэжэ байһан барилга дүүрэхэ дүтэлөө. Энэ участок дээрэ хүдэлмэрилхын тулада Хушунь городто тусхай курсануудта олон техническэ болон электровозуудай машинистнар мүнөө һургагдажа байна.

***

«Дружба» госхозой 180 гаран хүнүүд хүдөө ажахын механизаторнуудай 8 һарын курс дүүргээ. Советскэ мэргэжэлтэдэй хүтэлбэри доро тэдэнэр комбайнуудые жолоодохо мэргэжэл шудалаа, тракторнууд болон хүдөө ажахын бусад машинануудые заһабарилжа һураа, тэрэшэлэн агротехникын талаар шухала эрдэмтэй болоо.

***

Шаньси провинцида үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха курсануудта 2 миллион таряашад һуража байна. Мүнөө жэлдэ тус курсануудые 120 мянган хүн дүүргээ.

***

Июниин 10-да Пекиндэ Бэйхай гэдэг парк соо культурын Пекинскэ клуб нээгдээ. Культурно-гэгээрэлэй, научна болон медицинскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй амархын тулада тус клубые пекинскэ арадай комитет байгуулаа.

Английска сэрэгүүд Суэцкэ каналһаа гаргагдаба

ПАРИЖ, июниин 12. (ТАСС). Порт-Саидһаа Франс Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр английска һүүлшын отряд Египедэй газар дээрэһээ ябажа, сэрэгэй транспортын бортдо һуугаа. Тус транспорт июниин 13-да Порт-Саидһаа Кипр аралда ошохо юм.

Далайн-сэрэгэй флодой гэр гэжэ нэрэтэй английска далайн-сэрэгэй бюро дээрэ английска туг үшөө намилзаһаар байна. Энэ хадаа Египедтэ англичанинуудай эзэлжэ байһан һүүлшын пункт болоно. Энэ пунктые египетскэ далайн-сэрэгэй засагуудта тушаан үгэхэ ябадал ойрын үдэрнүүдтэ ямаршье ёһололгүйгөөр, премьер-министр Гамаль Абдель Насерэй захиралтаар бэелүүлэгдэхэ байна. Тиимэ болохолоороо. английска зэбсэгтэ хүсэнүүд Египедһээ эсэслэн ошохо байна. Тэдэ хүсэнүүд Египедтэ 1882 онһоо хойшо байһан юм.

Шуналтай загаһашад. С. Дугаровай фото-этюд.

СПОРТ

Республикын түрүү һууриин түлөө

БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ республикын хүнгэн атлетигүүдэй мүрысөөн 3 үдэрэй туршада үргэлжэлжэ дүүрэбэ.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын комитедэй командна 3 шан абахын түлөө эндэ мүрысөөн үнгэргэгдөө.

Мүрысөөнэй түрүүшын хоёр үдэрэй үнгэрөөд байхада 1-дэхи группада ПВЗ-гэй «Локомотив» обществын коллектив түрүүлжэ ябана гэжэ элирүүлэгдэбэ. Аймагуудай командануудай дундаһаа курумканайхид түрүүлжэ ябана. Хоёрдохи группада Кяхтын, «Ажалай резервнүүдэй», транспортын «Локомотивай» спортивна коллективүүдэй дунда шанга тулалдаанууд болоо. Тиин «Ажалай резервнүүдэй» команда шалгаран гараа.

Өөһэд хоорондын мүрысөөндэ Попова (Ажалай резервнүүд). 3 янзын харайлгаар ба табан янзын мүрысөөндэ шалгараа. Копье шэдэлгээр Кяхтын аймагай спортсменүүд Третьяков ба Третьякова гэгшэд республикын чемпионой нэрэ зэргэнүүдтэ хүртэбэ. Спринтеров («Буревестник»), Олейникова гэгшэд 100—200—400 метрын урил даанда шалгараа.

Республикын мэдээжэ спортсм нүүд Сыжипова (Курумкан), Во ронцова («Буревестник») олон зүй лэй мүрысөөндэ түрүү һууринууды эзэлһэн байна. 200 метрын урил даанда—Тришин, бэрхэшээлнүүды дабалгатай 400 метрын урилдаан —Агудин, 100 метрын урилдаанда Воронцова гэгшэд республикын ш нэ рекорднуудые туйлаа.

Командна түрүү һууриин тү мүрысөөнэй дүнгүүд иимэ бай

1-дэхи группада: ПВЗ-гэй «Ло комотивай» команда түрүү һуу эзэлээ, «Буревестник»—хоёрдо «Колхозник» обществын спортсме нүүд—гурбадахи һууринуудта г раа.

2-дохи группада: «Ажалай р зервнүүдэй» команда—нэгэд транспортын «Локомотивай»—хоё дохи, Кяхтын сутлуулагдамал к манда—гурбадахи һууринууд эзэлээ.

Аймагуудай спортсменүүдэй к мандануудай дундаһаа Куру най аймагайхид—1-дэхи, зэдынх —хоёрдохи, бичурынхид—гурбад һууринуудта гараа.

Улан-Удынхид урагшагүйгөөр наадажа байна

РСФСР-эй арадуудай спартакиададада хабаадахын тулада футболоор боложо байһан областьнууд хоорондын мүрысөөнэй хоёрдохи уулзалга июниин 10-да Новосибирск городто болобо.

Энэ мүрысөөндэ Улан-Удын сутлуулагдамал команда Новосибирскын командатай уулзаад, 4:0 тоотойгоор шүүгдэбэ.

***

Июниин 12-то Улан-Удын «Динамо» стадион дээрэ Улан-Удэ Слюдянка городуудай «Локомо гэжэ һайндуранай спортивна об ществын футбольно команданууд мүрысэбэ. Городууд хоорондын мүрысөөндэ Слюдянкын кома илажа гараба.

А. Игумнов.

Редактор **Д. Л. ЛОБСАНОВ.**

ГҮРЭНЭЙ ДОТООДЫН 3% УРЬҺАЛАМЖА

1956 оной майн 30-да Тбилиси городто болоһон шүүбэри 51-дэхи тиражай

ШАЛГАЛТЫН ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы разрядуудай серинүүд болон облигацинуудай удаадахи номернуудта шүүбэринүүд туда

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)
000144	39*)	25 000	022019	27*)	5 000	050749	14*)	5 000	079994	46*)	[illegible]
000709	34*)	50 000	022080	45*)	10 000	050911	39*)	5 000	080731	1—50	[illegible]
000827	1—50	1 000	022834	23*)	10 000	050912	1—50	400	080851	1—50	[illegible]
001262	26*)	5 000	024544	1—50	400	051571	11*)	5 000	081151	37*)	[illegible]
001267	1—50	400	025373	39*)	10 000	051736	13*)	5 000	081154	26*)	[illegible]
001408	50*)	5 000	026984	46*)	10 000	052152	1—50	400	081740	04*)	[illegible]
001610	1—50	1 000	028062	07*)	5 000	052188	1—50	1 000	083301	1—50	[illegible]
001868	1—50	400	028520	50*)	5 000	052342	09*)	10 000	083614	16*)	[illegible]
002220	1—50	400	028541	43*)	5 000	052722	1—50	400	083848	39*)	[illegible]
003418	37*)	5 000	028609	1—50	400	052857	48*)	5 000	084430	1—50	[illegible]
003427	10*)	5 000	028923	39*)	5 000	053532	30*)	5 000	084452	20*)	[illegible]
003985	44*)	5 000	029604	42*)	5 000	055380	26*)	10 000	084866	1—50	[illegible]
004547	1—50	1 000	029891	37*)	5 000	055741	06*)	10 000	084955	34*)	[illegible]
006820	35*)	5 000	030171	1—50	1 000	057125	20*)	10 000	085498	12*)	[illegible]
007076	17*)	5 000	030338	41*)	5 000	057940	31*)	5 000	085557	1—50	[illegible]
007086	1—50	400	031326	1—50	400	058399	10*)	10 000	085625	24*)	[illegible]
007093	39*)	5 000	031784	46*)	10 000	059298	1—50	1 000	085934	41*)	[illegible]
008017	44*)	5 000	032090	1—50	400	060106	34*)	5 000	086169	31*)	[illegible]
009701	1—50	400	032405	1—50	400	061482	17*)	10 000	087329	1—50	[illegible]
009980	1—50	400	032453	1—50	1 000	061829	1—50	400	087533	1—50	[illegible]
010413	03*)	5 000	032525	37*)	5 000	062911	01*)	5 000	087824	1—50	[illegible]
010742	35*)	5 000	033216	1—50	1 000	063093	1—50	1 000	087925	1—50	[illegible]
010825	11*)	25 000	033221	27*)	5 000	065147	38*)	10 000	088008	1—50	[illegible]
011128	19*)	5 000	034342	37*)	5 000	065286	30*)	5 000	088401	29*)	[illegible]
011178	25*)	10 000	034933	1—50	400	065427	1—50	400	088457	49*)	[illegible]
011578	1—50	400	035915	1—50	400	066383	29*)	5 000	088792	07*)	[illegible]
011828	1—50	400	036921	1—50	400	069809	20*)	5 000	091619	13*)	[illegible]
011925	1—50	400	037245	1—50	400	070134	1—50	400	091660	14*)	[illegible]
012458	20*)	5 000	038002	45*)	25 000	070806	30*)	10 000	091933	32*)	[illegible]
012673	10*)	5 000	039880	37*)	5 000	070808	1—50	400	092438	08*)	[illegible]
012719	30*)	10 000	040649	1—50	400	071480	01*)	5 000	093034	1—50	[illegible]
014610	32*)	5 000	041645	1—50	400	073309	1—50	400	093575	24*)	[illegible]
014798	27*)	5 000	042857	32*)	10 000	074600	24*)	5 000	094959	19*)	[illegible]
015208	11*)	10 000	043287	1—50	400	075315	32*)	25 000	095670	1—50	[illegible]
015584	33*	5 000	043791	1—50	400	075402	1—50	400	095675	43*)	[illegible]
015652	1—50	1 000	045807	09*)	5 000	075521	1—50	400	095713	22*)	[illegible]
016004	22*)	5 000	046004	38*)	5 000	076633	44*)	5 000	095995	16*)	[illegible]
017181	1—50	400	046410	50*)	5 000	076922	32*)	10 000	096252	40*)	[illegible]
017480	42*)	5 000	047176	38*)	5 000	077281	42*)	50 000	096433	15*)	[illegible]
018637	1—50	400	047521	03*)	5 000	077585	44*)	5 000	096849	26*)	[illegible]
019447	14*)	5 000	048668	1—50	400	078280	37*)	5 000	097039	29*)	[illegible]
019935	19*)	5 000	050310	01*)	5 000	078662	26*)	5 000			
020103	31*)	10 000	050496	01*)	10 000	079482	39*)	10 000			

*) Энэ серин облигацинуудай нүгөөдэ 49 номернуудта тус бүриин 400 түхэригэй шүүбэри тудаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комис
Түрүүлэгшэ—ажалшадай депутадуудай Тбили
городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ М. К. МАГРА
Комиссиин харюусалгата секретарь М. А. СМИР

ГДР-эй болон КНДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй хоорондохи хэлсээн дүүрэбэ

БЕРЛИН, июниин 12. (ТАСС). Германска Демократическа Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Л. Больц болон Корейскэ Арадай Демократическа Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй Министр Нам Ир гэгшэдэй хоорондо болоһон хэлсээнүүд үсэгэлдэр дүүрээ гэжэ АДН агентство мэдээсэнэ.

Хоёр таланууд хэлсээнүүдэй үедэ бэе бэеэ хүсэд ойлголсоо гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ. Түгэсхэлэй заседанида түрүүлэгшээр һууһан КНДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Нам Ир хэлсээндэ хабаадаһан бүхы хүнүүдтэ хэһэн хүдэлмэриинь түлөө баясхалан хүргэһэн байна.

Голландидахи парламентска һунгалтанууд тушаа

ГААГА, июниин 12. (ТАСС). Июниин 13 ба 14-дэ Голландида парламентска һунгалтанууд болохонь.

Голландска парламент (генеральна штадууд) хоёр палатаһаа: нэгэдэхи (дээдэ) болон хоёрдохи (доодо) палатануудһаа бүридэнэ. Һунгалтанууд пропорциональна гуримаар болодог юм. 23 наһа хүрэһэн 6 миллион гаран голландска гражданинууд болоһон хүнүүд һунгуулиин эрхэтэй. Мүнөө жэлдэ парламент нэгэдэхи палатын гэшүүдэй тоое 50-һаа 75 хүрэтэр, хоёрдохи палатын—100-һаа 150 хүрэтэр олон болгохо гэжэ хараалһан заһабари конституцидаа оруулаа. Зүгөөр шэнэ парламентые бүридхэн байгуулга хоёр шатаар болохо юм. Түрүүн дээрэ хуушанайхидаа адляар 50 депутат нэгэдэхи палатада, 100 депутат хоёрдохи палатада һунгагдаха байна. Иимэ составаараа шэнэ парламент урда тээхи зарлалай парламентын конституцида оруулһан заһабариие баталха юм. Тэрэнэй һүүлээр хоёр палатануудай состав хүсэлдүүлэгдэхэ байна.

Арбан политическэ партинууд: коммунистическэ парти, ажалай парти, эрхэ сүлөөгэй ба демократиин түлөө тэмсэлэй арадай парти, христианско-түүхын, арадай католическа, антиреволюционно парти болон бусад партинууд һунгуулиин кампанида хабаадалсаха.

Н—00788. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. 330